

Türi Rahvaleht

LÜHIDALT

Türi vallavalitsuses alustas tööd uus lastekaitsespetsialist

Türi vallavalitsuse sotsiaalosakonnas asus 16. veebruaril lastekaitsespetsialistina tööle Mari Tool.

Mari on lõpetanud Tallinna ülikooli sotsiaaltöö eriala ning tal on aastatepikkune kogemus avalikus sektoris, sealhulgas töös alaealiste ja noortega.

Lastekaitstes on tema töö keskmes lapse heaolu ja õiguste kaitse ning perede toetamine. See hõlmab abivajava lapsega seotud juhtumite lahendamist, nõustamist ja võrgustikutöö koordineerimist, samuti vajadusel lapse huvidest lähtuvate dokumentide ja haldusaktide ettevalmistamist.

Mari Tooliga saab ühendust e-posti aadressil mari.tool@tyri.ee ja tel: 5193 2321

Sulo Särkinen jätkab sihtasutus Järvamaa nõukogu esimehena

Sihtasutus Järvamaa nõukogu uuenenud koosseis valis esimeheks tagasi Türi vallavanema Sulo Särkineni. Tegemist on maakondliku esindusrolliga, mida varasematel aastatel on täitnud maavanem või Järvamaa omavalitsuste liidu juhatuse esimees.

Nõukogu koosseis muutus pärast kohalike valimisi ning sinna kuulusid esindajad igast Järvamaa omavalitsusest. Tavapäraselt on liikmete seas omavalitsusjuhid, ettevõtjad ja kogukonnaelu eestvedajad. Uude koosseisu kuuluvad Sulo Särkinen, Toomas Tammi, Jaanus Marrandi, Kaido Ivask, Aivar Tubli, Jüri Ellram, Priit Pöder, Urmas Johanson ja Aili Alvi.

JÄRGMINE
TÜRI RAHVALEHT
ILMUB 2. APRILLIL

Eesti vabariik 108

18. veebruaril tähistati vabariigi sünnipäeva kontsertaktusega Oisu rahvamajas.

20. veebruaril tähistati Türi kultuurikeskuses Eesti vabariigi 108. aastapäeva kontsertaktusega ning anti üle Türi valla 2025. aasta tunnustused: aasta tegija, aasta tegu ja aasta küla.

Aasta tegija tiitli pälvis Türi eakate seltsing Pihlapuu.

Aasta tegu tiitli sai Türi lasteaia koolitusprogramm „Arengukeskkonna loomine erivajadustega lastele“.

Aasta küla 2025 tiitli pälvis Kabala.

24. veebruaril tähistati Eesti vabariigi 108. aastapäeva Türi vallas lippude heiskamisega Kärus, Lõõlas, Oisus ja Türil.

Mälestushetked peeti Türi kesklinna kalmistul ja Oisus, sealt mindi matkale. Mälestuskorvid viidi ka riigimeeste Andres Larka, Jüri Vilmsi ja August Rei sünnikohtadesse.

FOTOD: MERLE RÜÜTEL, TEET REIER

Kevad algab reedel, 20. märtsil kell 16.46

20. märts

15.00 Türi naiskodukaitsjad pakuvad pannkooke ja

Türi Pritsumeeste kevadgrill kultuurikeskuse ees

16.30 Kevade avatseremoonia kultuurikeskuses

Kell 18.00
HALDI & ANS
FLAMINGO

Kontsert
TASUTA

21. märts kell 11 Kevadpealinna matk Kevadesse, Konesko
Türi Spordihoone eest. Rada jääb avatuks kuni 29.03.2026
Lisainfo tskl.ee

24. märts kell 17 Türi Lasteaia liikumispidu „Meieoma tantsud“
Konesko Türi Spordihoones

30. märts kell 19 Kaunimate Aastate Vennaskonna kevadkontsert
„Minu südames Sa elad“ Türi Kultuurikeskuses, pääsmed 38€ / 34 €

4. aprill Türi-Tori kiirlaskumine, registreerimine kuni 24. märtsini.
Lisainfo tyritori.ee

Türi kunstnike kevadnäitus avatud kuni 26. märtsini

TOIMETAJALT

Olen teiega nii külmas kui sulas

Mäletan, et lapsepõlve talved olidki sellised nagu sel aastal. Külmad ja lumised. Tõsi, lund oli kuidagi rohkem. Hanged olid pärast tuisu räästani ja peale tuisu tuli tavaliselt sula. Sai lume-sõda ja memmesid teha. Nüüd olid need kaks kuud ilma sulata ja kui lõpuks sulaks läks, ei kõlvanud sellest isegi memmesid teha. Väätsal mõned siiski valmisid. Ja kes tänavu suusarajale või uisutama ei jõudnud, on küll ise laisk või siis hoopis hooletu.

Käisin vabariigi sünnipäeval sel korral lausa Lõõlast Kurlani. Jätsin kõrvale need kõned, mida suured mehed suurtel paraadidel rääkisid ja kuulasin seda, mida kohalike, mitte vähem tähtsate kivide juures lausuti. Seal jäi kõlama järgmine mõte: kui täna on sõda ja ärevad ajad mitmel pool maailmas, siis peaksime-võiksime me kuidagi isekeskis paremini hakkama saada, ei kakleks omavahel, oleksime sõbralikumad. Eks teie teate, kas ja kuidas see võimalik on.

Vahest enam kõiksugu kõnedest ja pidulikkusest jäi mulle meelde üks pilt. Nimelt Lõõlast Türiile liikusin sedakorda mitte Väätsa, vaid hoopis Piiumetsa-Roovere kaudu. Kusagil seal nägin ma väikest majakest metsaserval. Korsten suitses, õues oli tugiraamiga vanaproua koos koeraga. Proua keris ettevaatlikult lipu vardalt lahti ja heiskas selle siis maja küljes olevasse hoidjasse. Vaatamata sellele, et polnud hümnihelisid ega suurt publikut, oli see toiming kuidagi üdini pühalik.

Kes oskab märke lugeda, see teab, et kevad pole enam kaugel. Olgu selleks või naabrinaise uksetagune. Kui ühel heal päeval on seni seal pesitsenud talvesaapad kadunud ja asemele tekkinud valged plätud, siis see on küll kindel märk kevade tulekust. Loodusvaatlejad teavad samuti rääkida, et suur nelik: künnivares, kiivitaja, kuldnohk ja põldlõoke on Eestis tagasi. Seegi on märk saabuvast kevadest.

Mõne nädala pärast saame ka Türi kevade saabumist tervitada. Samuti jätkuvad linna juubeliaasta etteasted. Kevadkuul alustab kolmapäevaste kohtumisõhtute sari, mis kestab suure suveni. Täpsemalt kahel kolmapäeval kuus. Juttu tulevad vestma tuntud türilased. Kas siit läinud või siia tulnud. Täpsemad toimimisajad ja osalejate nimed leiad siitsamast lehest. Kui tahad teada, kuidas kunagisel lasteaiakaaslasel või naabripoisil täna läheb, ei pea teda minema laiest ilmast otsima, ta võib juhtuda ühel kenal kolmapäeval siia, Türi kultuurikeskusesse.

Kui ma lubasin olla lugejatega nii külmas kui sulas, siis parema meelega oleksin hoopiski soojas. Hetkel on selleks kõige soojamaks kohaks kindlasti Türi ujula. Leiliruumis on sealt tihti sada kraadigi. Aga eks kannatame veel veidike. Kohe-kohe on kevad, aprill ja kui juba mai tuleb, on lillelaat ning suur suvigi käes.

Kena kevadeootust soovides

TEET REIER

NÄDALA PILT

26. veebruaril avati Türi kultuurikeskuse klaassaalis traditsiooniline Türi seotud kunstnike ühine kevadnäitus “Kevadootus”.

Näitusel osalevad: Anne Reinberg, Kristo Männa, Leho Rubis, Liis Pihlik, Madli Liiva, Margus Tiitsmaa, Mari-Liil Pihl, Martin Männa, Reelika Holtsmeier, Reena Curphey, Resa Tiitsmaa, Tiit Jaanson, Urmas Jürjens, Ülle Järve/Lerve, Ülle Kuldkepp.

Näitus jääb avatuks kuni 26. märtsini. Pildil on Resa Tiitsmaa töö “Märtsikass”. FOTOD: TEET REIER

Türi valmistub suureks muutuseks: linna istutatakse 100 puud

2. juulil 100. sünnipäeva tähistav Türi linn valmistub tähtpäevaks suure haljastusuuendusega. Türi 100 toimkonnal tuli idee istutada sajanda sünnipäeva puhul üle linna sada puud, et muuta kesketelt tänavatelt avanevad alad õierohkeks ja kevadpealinnale kohaselt pilkupüüdvaks.

Türi linnapilt saab eeloleval kevadel senisest märksa õierohkema ilme. Linna eri paikadesse on kavas istutada puid, rajada uusi istutusalasid ning kujundada ümber ka järveäärset ala. Plaan puudutab nii peatänavatelt hästi nähtavaid haljasalasid kui ka lauluväljaku ja järve ümbrust.

Töödega soovitakse lisada linnaruumi rohkem õitsemist ning muuta haljastus mitmekesisemaks. Linna kesketelt tänavatelt nähtavad alad saavad kevadpealinnale kohaselt ajastatud tippvormi – kevadel on seal õievahused alad. Õielisa saab ka järve kalda linnapoolne ala.

Muutused paistavad silma peatänavatelt

Kavandatud uuendus ei piirdu üksnes puude istutamisega. Edaspidi on plaanis lisada mitmele poole ka põõsagruppe ning kevadisi sibullilli nagu lumikellukesed, krookused, lumekupud ja nartsissid.

Üks suuremaid muudatusi on kavandatud Tallinna tänav 31b tühjale haljasalale, kuhu soovitakse rajada iluõunapuudega õunaaed. Lisaks puudele on garaažide ette plaanitud vabakujuline värviline põõsarida, mis looks istutusala tausta ja pakuks lindudele pesitsuspaiku. Osa puudest on viljapuud, mis toetab Türi vappi, ning talvel söövad

Puude istutamine Türi kesklinna ringile mõned aastat tagasi.

FOTO: TEET REIER

vilju siidisabad ja teised linnud.

Õunapuud, kirsid ja uued põõsagrupid

Viljandi ja Koidula tänava ristmiku juurde Koolipargi otsa on plaanitud ilukirsipuudega kirsiaed. Selleks eemaldati elektriliinide all kasvavad puud ning suvel rajatakse purukruusast jalgte sinna, kuhu inimesed on juba praegu käiguraja sisse tallanud.

Paide tänava ääres, Põhja puistee 15 juures asuvasse niinimetatud Rimi parki tuleb samuti õunaaed. Paide tänav 7c väikelele haljasalale istuta-

takse maha võetud mägimändide asemele üks kuni kolm ilupuud, sõltuvalt sellest, kui palju valitud liik ruumi vajab.

Kesklinna parkla haljasala kujundatakse ümber toompihlakatest ja värvilistest lodjapõisenelatest vabakujuliste gruppidenä. Sellega soovitakse ala siduda parkla nurkades juba olemasolevate istutustega.

Järveäär läheb ümberkujundamisele

Olulised muudatused ootavad ees ka järveäärset ala. Järveala projekti raames on kavas

istutada Sahhalini kirsipuud ja Rumeelia männid, lisaks rajada põõsaste ja kõrrelistega istutusalasid. Türi halduse aedniku Ele Saffi sõnul on valitud puud silmapaistvad ja vastupidavad. „Sahhalini kirsid on Jaapani kirssidest värvilisemad, külma-kindlamad ja viljuvad. Rumeelia männid on õhulised ja väga suurte käbidega,“ selgitas ta.

Lauluväljaku pinkide taha murualale saaks rajada teise peenrarea, kuhu saaks istutada muu hulgas üheksa ilukirssi sordist „Accolade“. Teise kirsirea rajamine sõltub sellest, kas praegu laululava äärde viivat teed ääristavad puud, mis on vanad haiged saared, jäävad kasvama või mitte. Tee uuendamise käigus tuleb nimelt paigaldada äärekivid ja rajada valgustusele uus kaabeldus, mis vigastab paratamatult peaaegu poolt alleepuude juurestikust, ja see mõjub neile kindlasti halvasti.

Järve kaldaalale plaanitakse ka mõni hõberemmelgas, et parandada järve ökoloogilist seisundit.

Praktilised piirangud ja tööde ajastus

Sobivate istutusala leidmine ei ole linnaruumi tehniliste piirangute tõttu lihtne. Puude paigutamisel tuleb jälgida kõikvõimalikke kitsendusi seoses elektri-, vee-, kanalisatsiooni- ja kütterajatistega, mistõttu iga roheline ala istutamiseks ei sobi.

Istutamistööd algavad kevadel niipea, kui ilm ja pinnas seda võimaldavad. Järveäärsetel aladel sõltub tööde ajastus ehitusgraafikust. Hariduse tänav 1 kinnistule Türi kultuurikeskuse taha on lisaks kavandatud ka tuleviku jõulupuu.

TEAVE

Toetamise võimalus

Türi vallas on varasemalt vabatahtlike eestvedajate ja annetajate toel tehtud mitmeid suuri ja südamelähedasi tegusid – olgu selleks uute kirsipuude soetamine Türi järve kirsialleele, väärrika puupingi meisterdamine muuseumi juurde, tänase vallamaja ja raamatukogu purskkaevu taastamine või Türi põhikooli juurde rajatud uus spordihoone.

Nüüd on võimalus kogukonnal õlg alla panna ka Türi linn 100 juubeliaasta ettevõtmisele „100 puud“ – et linnaruumi lisanduks rohkem õitsemist, rohelist ja silmailu.

Toetama on oodatud nii ettevõtjad kui ka eraisikud, kellel on soov panustada Türi linna haljastusse ja sünnipäeva-aasta kingitusse. Kõigi annetajate nimed, kelle panus ületab 50 eurot, märgitakse

istutusala juurde paigaldatavatele toetajate tänuhuvile. Kui annetaja ei soovi nime avalikustada, palume sellest annetuse tegemisel teada anda.

Ülekande palume teha hiljemalt 2. juuliks Türi vallavalitsuse arvelduskontole:

Saaja: Türi Vallavalitsus

Coop Pank: EE354204278616389901

Selgitus: 100 puud + nimi

Kui nime ei soovita avalikustada: 100 puud + ei soovi nime Ettevõtjatel on soov korral võimalik teha toetus arve alusel. Selleks palume ühendust võtta finantsjuht Aime Roosiojaga e-posti aadressil aime.roosioja@tyri.ee.

Kui „100 puud“ mõte sind kõnetab, siis vali enda jaoks sobiv summa ja tee ülekanne juba täna – iga toetus aitab Türi juubeliaastal rohelisemaks ja kaunimaks muutuda.

Türi jäätmejaamas on avatud taaskasutusnurk, kuhu saab tuua heas korras esemeid, mis võivad leida endale uue kasutaja. Taaskasutusnurga eesmärk on edendada ringmajandust, suunata jäätmejaama toodud heas seisus- ja töökorras esemeid ringlusesse ning seeläbi vähendada jäätmeteket.

Taaskasutusse ootame esemeid, mis ei ole katkised või olulisel määral määratud ega kulunud. Taaskasutusnurk ei võta vastu riideid ega raamatuid, kuna konteineris hoiustamise tingimused ei ole neile sobivad ning jäätmejaama operaatoril on õigus otsustada eseme taaskasutusnurka sobivuse üle. Taaskasutusnurk asub Türi jäätmejaama territooriumil ning on avatud jäätmejaama lahtiolekuaegadel. Taaskasutusnurgas olevad asjad on tasuta võtmiseks. Ootame kõiki, kes soovivad anda oma asjadele uue elu või leida endale midagi vajalikku!

ANDRÉ BELJAEV, Türi halduse jäätmekäitluse koordinaator

Pildil Türi jäätmejaama operaator Ilmo Rõõmusaar taaskasutuskonteineri ukse. Lähiajal peaks konteinerisse lisanduma ka riulid.

FOTO: TEET REIER

Kesk-Eesti kohalik toit ja käsitöö vallutavad 14. märtsil T1 kaubanduskeskuse

Maapiirkondade väiketootjatel ei piisa sageli ainult heast tootest või teenusest. Kaugus suurematest keskustest, piiratud mahud ja turundusvõimekus tähendavad, et nähtavaks saamine ning stabiilse kliendi baasi leidmine nõuab oluliselt suuremat pingutust.

Seetõttu ongi Kesk-Eesti Leader tegevusrühmade poolt ellu kutsutud elamuslik turundus- ja müügisündmus „Maa maitSED ja meeLED“, mis toob 14. märtsil kell 12-18 Tallinnas T1 keskuses kokku üle 40 Järvamaa, Jõgevamaa ja Raplamaa toidutootja, käsitöölise ning elamuste pakkuja.

Kokku on planeeritud neli sündmust, mis jagunevad kahe aasta peale ning nüüd on siis tegemist esimesega. Külastajad saavad müügipäevaldel ettevõtjatega näost-näkku kohtuda, tooteid degusteerida ja koju kaasa osta. 14. märtsil pakub lisaks ehedale kaubale elamusi Lõuna-Järvamaa kultuuriprogramm, milles asuvad üles meie piirkonna noored muusikud eesotsas ansambliga Raju Teele, päeva juhib Türi vallavanem ja sündmuste korraldaja Sullo Särkinen.

Sündmuse algne mõte pärineb Wile alpakafarmi pere-mehelt Imre Heinsaarelt ning see leidis kiiresti toetust paljude Kesk-Eesti ettevõtjate seas. Lõuna-Järvamaalt osalevad T1-s sel korral oma toodetega 10 ettevõtet: Türi Käsitöötuba, Wile Alpaca Farm, Convi Food Sweets OÜ, Pirukas OÜ, käsitöötuba Heegelkudu, nahakunsti stuudio HeLing, Eesti Piimandusmuuseum, puuviljanäkside tootja Ecosnäk, Kirna mõis ning Magus Pohl OÜ.

Nahakunsti studios HeLing toimetava Hele Kingisepa sõnul võimaldab see sündmus Tallinnas tal näost näkku kohutada oma varasemate e-poe klientidega, tutvustada otse-suhtlemise toel paremini oma tooteid, aga samuti ka tunda ennast olulise osana Järvamaa ühisest turundustimist. Sündmus on suunatud kõikidele peredele ja teadlikele tarbijatele, kes hindavad kodumaist kvaliteeti ning soovivad toetada Eesti maapiirkondade ettevõt-

jaid. Rohkem infot leiab „Maa maitSED ja meeLED“ Facebooki ürituse lehelt ja tegevusrühmade kodulehtedelt. Sündmus on osa LEADER koostööprojekti „Kestlik Kesk-Eesti“, projektis osalevad neli tegevusrühma: Lõuna-Järvamaa koostöökogu, Järva arengu partnerid, Raplamaa partnerluskogu ja Jõgevamaa koostöökoda. Sündmust kaasrahastab Euroopa Liit. RIINA TRUMM Lõuna-Järvamaa koostöökogu tegevjuht

Kammerkoor tuulutas riuleid

2025. aasta sügisel tähistasid endised Türi kammerkoori lauljad 45 aasta möödumist esimesest proovist. Kokkutulekul oli väljas ka „väike“ näitus lauljate kogudest pärit meenetest. Kui nägime seda suurt varandust, siis tuli mõte, et annetame tähtsamad meened Türi muuseumile. Kahju oleks ju kõike seda lasta ajaloo varasalvedesse ära kaduda...

Türi kammerkoor andis kindla panuse nii kohaliku kui ka Järvamaa ja Eesti kooriloo arengusse. Nii kutsusimegi lauljaid üles veelkord oma kappides-riiulites inventuuri tegema ja tulema 28. veebruaril kammerkooriga seotud rekvisiite üle andma. Üleandmisel võtsid endised lauljad üle pika aja ka lauluviisi üles. Muuseum sai enda kogudesse kammerkoori lipu (logo autor oli graafik Lembit Lõhmus – euromündi rahvusliku külje looja, meie laulja

panid ja aitasid sellega Türi koorielu rikastada! Kammerkoori lauljad tõid muuseumis esile ka tähtsündmuse – esimene laulupäev Järvamaa alal toimus Türi-Allikul 1866. a Türi kirikuõpetaja tütre Emilie Grohmanni eestvedamisel. Seega möödub käesoleval aastal sellest 160 aastat! Aitäh ka Türi muuseumile, kes meie vara kenasti enda hoolde võttis! SIRLI KRIISA

Arvi Lõhmuse onu; valmistajad olid lauljad Liivi Lohvart ja Alder Koiduste), suure fotokroonika (koostajad Lea Urb, Karin Koitla, Sirli Kriisa), mitmeteks sündmusteks valmistatud koori märke, buklette, kontserdikavu, ajaleheartikleid jm. Aitäh Tiitu Schütsile, kes koori lõi, kõigile dirigentidele ja lauljatele, kes koori edasi viisid, sinna oma südame ja aja

Türi vallavolikogus 26. veebruaril

Informatsioon ja pöördumised:

- ülevaade komisjonide tööst (koolipäeva alguse teema jm)
- teave Türi vallavalitsuse liikmete kõrvaltegevuste kohta
- Türi vallavolikogule edastatud taotlused (kirjad, pöördumised)
- vallavanema teave vallavalitsuse ja ametiasutuse tegevusest
- Türi halduse juhi ülevaade Türi valla metsade majandamisest
- Lõpetati Türi valla 2026. aasta eelarve II lugemine (muudatusettepanekute hääletamine).
- Muudeti Türi vallavolikogu 30. novembri 2017 määruse nr 11 „Arengukava ja eelarvestrategia koostamise korda“.
- Marti Siim tutvustas „Elutähtsa teenuse osutaja määramine, teenuse kirjeldus ja teenuse toimepidevuse nõuded Türi vallas“ eelnõu.
- Anti luba kinnisasja omandamiseks.
- Võõrandati Türi vallale kuuluv vara.
- Otsustati kinnisasja sotsiaalhoolekande seaduse alusel eluruumi tagamise teenuse osutamiseks kasutatavate elamute hulga väljaarvamine, korteriomandite moodustamine ja moodustatavate korteriomandite võõrandamine.
- Otsustati korteriomandi sotsiaalhoolekande seaduse alusel

eluruumi tagamise teenuse osutamiseks kasutatavate eluruumide hulga väljaarvamine ning korteriomandi võõrandamine.

- Võõrandati Türi vallale kuuluv korteriomand.
- Otsustati erandkorras Türi valla eelarvest sporditoetuse maksmine ja selleks rahalise kohustuse võtmine (5000 eurot aastas kolme aasta jooksul Meeri-Marita Paasile olümpiale pürgimiseks)
- Ei rahuldatud Vindr Baltic OÜ poolt esitatud vaideavaldust (eriplaneeringu lõpetamise kohta).
- Ei rahuldatud Eurowind Energy OÜ poolt esitatud vaideavaldust (eriplaneeringu lõpetamise kohta).

Märtsis kohtub volikogu plaani järgi kaks korda (12.03 kell 14 (eelarve) ja 26.03 kell 14). Samuti teavitame, et 9. aprillil kell 17st on võimalik tulla Türi kultuurikeskuse väiksesse saali infokohtumisele volikogu ja vallavalitsusega vallas plaanitavate ja töösolevate projektide kohta (saab küsida, arutleda). Teemaks keskmelt planeerimine/istutamine/haljastus (Türi haldus). Oma visiooni haljastuse osas tutvustab ka MTÜ Elurikas Türi (15 min). Kui selleks ajaks on hanke tulemused teada, saame tutvustada ka järveäärse ala planeeringut.

TEATE KOOSTAS AILI AVI

Türi muusikakooli tegemistest

Laupäeval, 31. jaanuaril toimus Tallinna muusika- ja balletikoolis MUBA XXVII klaveriansamblite festival „Allegro“. Esinejaid oli üle Eesti kokku 23-st koolist. Mängiti ühel ja kahel klaveril, 4-le, 6-le ja 8-le käele loodud teoseid. Lisaks tuntud heliloojate teostele kõlas uudislooming Riine Pajusaarelt ja Merike Kullilt.

Türi muusikakoolist osales õpetaja Anne Toome klaveriklassi õpilaste ansambel koosseisus Emmeliine Maria Kass (V klass)/Iris Leonora Hosman (IV klass) ning ansambel koosseisus Oskar Villem (VI klass)/Valeria Doroševa (IV klass), juhendajaks õpetaja Miina Jõgisalu.

18. veebruaril toimus Tartu I muusikakoolis Eesti muusikakoolide liidu üleriigilise konkursi „Parim noor instrumentalist 2026“ Tartu ja Lõuna-Eesti piirkonna kitarriõpilaste konkurss. Türi muusikakooli õp Peep Heinaste kitarriklasi õpilane Bert Laagemann saavutas I vanuserühmas (9-10 a) III koha ja Kasper Ott sai hea esituse eest diplomi. Ott Vaarmari saavutas II vanuserühmas (11-12 a) III koha ja Gerda Härm, kes osales III vanuserühmas (12-13 a) esines samuti hästi.

Auhinnakoha saanud õpilased võistlevad edasi konkursi lõppvoorus, mis toimub muusika- ja balletikoolis MUBA 14.-15. märtsil.

21.-22. veebruaril toimus Viimsi muusikakoolis Eesti muusikakoolide liidu üleriigilise konkursi „Parim noor instrumentalist 2026“ vabariiklik tsellokonkurss, kus osales neli Türi muusikakooli õp Helen Oti tselloklassi õpilast. Kõik võistlesid B-kategoorias ja esinesid väga hästi.

I vanuserühmas (kuni 9 a) saavutas Marelle Kaasiku II koha ja tudengizürii eripreemia puhta ja pehme esituse eest ning III vanuserühmas (12-13 a) Karl Märten Aren II koha. IV vanuserühmas (14 a ja vanemad) said Mia Martha Aasaväli ja Ketren Viilip hea esinemise eest diplomi.

Kontsertmeister oli Katrin Aesma.

25.-26. veebruaril toimus IX rahvusvaheline puhkpillikonkurss „Naujene WIND 2026“ Läti vabariigis Daugavpilsis koostöös Naujene muusika- ja kunstikooli, Daugavpilsli ülikooli ja Augšdaugava piirkonna omavalitsuse kultuuriosakonnaga. Konkurss toimus kuues kategoorias klasside kaupa. Meie kooli esindas 7 õpilast.

Õpetaja Viia Ivaski flöödiklassist osales II kategoorias (2.-3. klass) Indra Ruul, kes saavutas I koha ja Helene Marie Pärenson, kes sai II koha. III kategoorias (4.-5. klass) osales Selene Sooäär, kes saavutas I koha ja IV kategoorias (6.-8. (9.) klass) Henri Veeberg, kes sai III koha.

Ants Oidekivi klarnetiklassi õpilane Mairold Kaasik osales III kategoorias ja saavutas II koha. Teet Tihvani trompetiklassi õpilane Mikko Võtti sai II koha III kategoorias ja trombooniklassi õpilane Ott Vaarmari samas kategoorias samuti II koha.

Klarneti-, trompeti- ja tromboonimängijate kontsertmeister oli Miina Jõgisalu, flöödimängijate kontsertmeister Katrin Aesma.

Konkursil osalemist toetas Eesti kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupp.

Lisaks konkurssidele andsid muusikakooli õpetajad sõbra-päeva puhul kontserdi Paide Südamekodus, õpetajad ja õpilased esinesid vastlapäeva kontserdiga Türi Kevade koolis ja eelkooli õpilased võtsid osa üritustest TALVELAUL 2026 Väätsa rahvamajas.

SILJA AAVIK, Türi muusikakooli direktor

Tähtpäevade ja looduse pakutud võimaluste kaudu targemaks ning osavamaks

Rahvakalendris on läbi aegade olnud veebruaris ehk küünlakuul hulgaliselt päevi, mida tähistati: küünlapäev, luuvalupäev, ulasepäev, vastlapäev, tuhkapäev, poornapäev, palvepäev, paabapäev, peetripäev ja madisepäev, ja millega olid seotud erinevad tavad.

Aastakümnetega on aga tähtpäevade hulk oluliselt vähenenud. Sõbrapäeva, vastlapäeva ja Eesti Vabariigi, seekord siis juba 108. aastapäeva sündmused on need tähistamise hetked, mis hinge helisema panevad ning pidulikuma meeleolu loomiseks tegutsema ergutavad.

Käru põhikoolis on küünlakuu möödunud lennukalt. Sõbrapäeva nädalat tähistasime traditsiooniliselt värvide nädalaga, mil osaleda soovijad riietusid vastavalt päeva värvile või lisasid oma riidele vastava värviga aksessuaare.

Vastlapäeval käis Türi muuseumist Merike Bachman meile tutvustamas tähtpäevaga seotud vanu rahvakombeid ja mänge: erineval moel liu laskmist, pörsaste koju ajamise mängu, vurritamist, kada püüdmist (kaltsudest tehtud nutsakas, mille sisse on mängult pandud mustus ja laiskus, kes oma nimele reageerides kada kinni ei püüa, on terve aasta laisk ja lohakas). Päikseline päev jätkus hoogsa vastlaliu, naeru, sooja hernesupi ning vastlakuklite nautimisega.

Nädal enne koolivaheaega valmistus kogu kool-lasteaia pere Eesti aastapäevale pühendatud pidulikuks tordivõistluseks. Kooli kodundusklass oli sagimist ja magusaid lõhnu täis. Reedel, 20. veebruaril, päev enne koolivaheaiga algust, sai ühises hindamisvoorus valida tordi, mis oli kõige magusam, kõige tähtpäevalisem, kõige kaunim, kõige värvikam, kõige maitsvam.

Üks erilise energiaga laetud hetk, oli Käru kool-lasteaias vaieldamatult küünlakuu kolmas päev, mil külas käis Äge Brass (pildil). Alari Piispea, Karl Laanekask ja Tanel Aavakivi tutvustasid etenduses „Suur pauk vol. 2. Mis sai edasi?“ humoorikas ja põnevas võtmes erinevaid muusikastiile, mis tekkisid tänu muusikariistade arengule.

Tänavune talv on loonud meile ideaalsed võimalused õppimiseks: vee jäätumine, jääst detailide loomine, neist ehitamine, lumehelveste, jääkristallide uurimine, lindude vaatlemine ja toitmine, suusatamine metsarajal, liumäel kelgutades osavuse arendamine erinevate ülesannete abil jne. Õppimine on vahva! Nautigem Eestimaa loodust ja koos kaastlastega uute teadmiste ammutamist.

KÄRU KOOL-LASTEAIAPERE

Türi poisid osalesid rahvusvahelisel trikitõukerattavõistlusel Pässe Jam 2026. Aadi Kukk sai 11. koha (58,5 punkti), Regor Orav sai 14. koha (38 punkti) ja Stepan Lihtman sõitis 20. kohale.

Rati OÜ
ENERGIALAHENDUSED

SOOJUSPUMBAD ÕHK-, VESI-, MAA

Telefon: +372 518 3495
E-mail: ratienergia@gmail.com
rati.ee

Müük, paigaldus.
Hooldus, remont.
Märgpesu.

VEEBRUAR Türi põhikoolis

Veebruarikuu väärisküünlaid

Lühim, ent väga tegus kalendrikuu Türi põhikoolis on seljataga. Sellesse mahtus nii vaimset kui füüsilist pingutust, mille preemiaks oli talvine koolivaheaeg.

7. klassid on nüüdseks rahatargemad, sest veebruari alguses osaleti Tallinnas Swedbanki rahatarkuse töötoas. Lõpuklasside õpilased saavad aga tänu karjäärinõustamisele edasises õppe- ja tööelus targemaid valikuid teha.

Juba jaanuaris ja varemgi olid aula, peeglisal, maadlusaal sagedamini broneeritud, et tantsukavasid harjutada ja viimistleda. Klasside looming kanti ette 19. veebruaril toimunud liikumispööl (pildil). Tänavune liikumispidu kandis raamatuaastaga seotud pealkirja „Eesti raamatu lood“. Kõik klassid olid välja mõelnud etteasted, mis toetusid nii sisuliselt kui ka muusikaliselt mõnele eesti kirjandusteosele. Öhtu jooksul võis laval näha Sipsikuid, Arabellasid, Kunksmoore ja kapten Trumme, Tootse ja Teelesid, Vargamäe Andreseid ja Krõõtasid, isegi Kalevipoegi ning palju teisi armastatud tegelasi. Õpetajate etteaste võttis lahti harutada loovust ja logelemist käsitlevat Jaan Aru raamatut. Koolipere ühine sündmus tõi spordihoonesse arvukalt pealtvaatajaid ja pöidlahoidjaid. Rõõmu tegelaskujudeks kehastumisest ja liikumisest jagus mitmesse öhtutundi.

Sellest samast eesti raamatu aastast olid kantud mitmed teisedki möödunud kuu tegemised. 6. veebruaril osales võistkond kirjandussõpru noortekirjanduse mälumängul, 12. veebruaril lugesid luulefännid Paides „Luuleprõmm 2026“ maakonnavoorus omaloomingulisi luuletusi ning 19. veebruaril tähistas TPK lugemisklubi 1. sünnipäeva.

Sõbrapäevale oli sel aastal pühendatud kogu nädal, mis sündis

õpilasesinduse, KiVa meeskonna ja TOREkate koostöös.

Vastlapäeva traditsioonilise pannkoogijooksu ettevalmistuseks võis nii mõnestki klassiruumist leida 17. veebruaril põllesid, kokamütse, küpsetuspanne ja kelke. Täpselt neid asju oli tarvis, et vahetunnis klassi nimel ümber koolimaja joosta, kooki hellalt pannil hoida, ent ometi kõige kiiremini finišisse jõuda.

Sportlikul areenil peeti sõbrakuul nii pallimänguvõistlusi kui ka suusatati võidu. Toimused teise ja kolmanda kooliastme korvpalliturniiri, algklasside pallilahing ning Järvamaa koolinoorte suusatamise meistrivõistlused. Ees ootavad TV 10 Olümpiastarti vabariiklik voor ning maakonna koolinoorte korvpalli- ja võrkpallivõistlused.

Olympiaadide raskuskese oli küünlakuul loodusainetel. Toimused geograafia- ja füüsikaolümpiaadide piirkonnavoored, samuti teise kooliastme matemaatikaolümpiaad. Veebruaris olid võistlustules ka ajaloo- ning muusikatundjad.

Enne vaheaigale minekut toimus kõikides kooliastmetes Eesti vabariigi 108. aastapäevale pühendatud aktus. 20. veebruari hommik algas pidulikult sinimustvalge heiskamise ja „Eesti lipu“ ühislaulmisega kooli sisehoovis. Aktustel kandsid 18 õpilast ette Eesti iseseisvusmanifesti. Kõlasid Eestile pühendatud laulud mudilas-, poiste-, laste- ja neidudekoori esituses.

Kahtlemata on küünlakuu küünlaid väärt. Iga õpetaja ning õpilase panus ja vaev olid need, mis tegid aasta lühimast kalendrikuust sündmuste- ja muljeterohke õpiaja. Ees ootavad uued pingutused ning 9. klasside noori juba põhikooli lõpusirge.

Kalendrit sirvis

TRIINI TOOME

Puust ja punaseks

18. veebruaril käisime klassiga „Puust ja punaseks“ programmi töötubades Tallinnas. Külastasime Eesti lastekirjanduse keskust, Nukuteatri muuseumi ja Paksus Margareetas meremuuseumi.

Programmi teemaks oli „Asja mitu elu“. Meremuuseumis oli väga põnev. Saime palju uusi teadmisi ja tegime katse, millega sai väga hästi aru, kui reostatud meie mered päriselt on. Nukuteatri muuseumis tutvustati meile marionett nukke. Pidime ise ka ühe lava ehitama, kus saaks marionetiga mängida. Iga tiim sai lava jaoks erineva materjali. Lastekirjanduse keskuses pidime valima ühe pildi ja selle järgi lehe täitma ning nende sõnadega haiku kirjutama.

Oli meelde jääv ja huvitav koolipäev.

IRIS LEONORA HOSMAN, 6.a klass

Igast päevast saagu sõbrapäev

Sõbrapäev on üks sündmustest, mida meie õpilasesindus juba naljalt kahe silma vahele ei jätta. Seekord oli eriti vahva see, et oma tegemistega löid kaasa ka TORE ja KiVa meeskond ning kokku sai üks äge sõbranädal. Kui ÕE pani oma rõhuasetuse reedele ning avasid kohviku ja kutsusid üles punaseid ja roosasid värve kandma ning üksteisele toredaid kaarte saatma, siis ohoi kui palju sai tänu toredatele sõpradele terve nädala jooksul teha.

Sõbranädal tõi koolimajja rõõmsat tegutsemist, märkamist ja hoolivust. Iga päeva teema oli seotud TORE värvidega, mis sümboliseerivad sõbralikkust, headust, rõõmu ja ühtehoidmist.

Teisipäeval kandis pea terve kool sinist ning toimus ka südamejaht, kus kooli peale oli peidetud hulga südameid KiVa- ja TORE-teemaliste küsimustega. Kolmapäev oli kollase päev ning maja peal jagati üksteisele tunnustusi ja märgati üksteist. Neljapäeval kanti rohelist ning toimus sõbraketi loomine, kus iga soovija kirjutas lubaduse ja oma nägemuse, kuidas tema saab aidata meie kooli kiusamisvabaks muuta. Reedel läksid liikvele kallipiletid, mis siis kallistustega edasi käest-kätte liikusid.

Kogu nädala jooksul tuletasime meelde õpilasesinduse, TORE ja KIVA põhimõtet:

„Oleme sõbralikud ja teeme koos toredaid asju!“

JADE RAJASAAR, MERILIN SEPP, EVELIN METSIS

Virtuaalmängeldes targemaks

Rahatarkuse töötuba, kus klassiga veebruari alguses osalesime, üllatas mind. Algul ma arvasin, et meil tuleb lahendada töölehti ning kuulata esitlust. Sinna jõudes selgus, et meid jagatakse tiimideks ja läheme mängima virtuaalseid mänge. Teemadeks olid investeerimine, ettevõtlus, toote hinna kujundamine, laenu ja pere kuueelarve. Iga mängu eest sai kuni viis tähti.

Töötuba oli väga põnev ja noortepärane, see pani eriti suure vaimustusega kaasa tegema. Pärast mängu arutasime kõik teemad koos läbi. Tore üllatus oli ka see, et tiimis, kes kogus kõige rohkem tähti, sai iga tiimiliige kingituseks sokid.

Minu lemmiktegevuseks oli pere kuueelarve koostamine, sest seal pidi langetama kiireid otsuseid, näiteks kas osta lapsele kasutatud tossud ja maksta elektriarve ära või osta uued tossud ning raha jääks puudu.

Olen kindel, et mitte keegi ei lahkunud töötoast ilma uute teadmisteta, sest õppemängud olid väga lõbusad ja kaasahaaravad. Lisaks oli töötoal tore juhendaja.

LISBETH NÖLVAK, 7. klass

www.ehituspuit.com

PARIMAD HINNAD!

Sise- ja välisvoodrilaud, terrassilaud, ehituspuit

Kohaleveo võimalus.

Okas- ja lehtpuupalki, hinnad head ja raha kohe kätte!

Ostame

PAIDE, PRÄÄMA. Avatud E-R 8-17.

Info 503 0452, 510 5565, investor@investor.ee

Veebruarikuu tegemised Retla-Kabala koolis

Niigi lühike kuu veebruar oli koolide jaoks vaheaja võrra veelgi napim. Vaatamata sellele mahtus küünlakuusse ohtralt toredaid ettevõtmisi.

Kuu algas õpetajate õpiringide käivitamisega. Õpilaste heaolu koolis ja muidugi ka akadeemiline edukus sihina silme ees, on õpetajad häälestanud end kollektiivse arengu lainele. Algas on olnud entusiastlik ja paljulubav, loodetavasti kujuneb sellest pikaajaline koolikultuuri osa.

Veebruar pakkus 11.02 päeva näol põhjust ikka ja jälle tõstatada õpilaste ja ka lasteaialastega aruteluteemasid ohutuse ja õnnetusjuhtumite osas. Valmisid nii jääskulptuurid kui inimkehi kasutavad koostõised 112 kujundid. Lasteaias käis külas sel korral kiirabibrigaad, mis pakkus lastele elevust ja uudistamist. Lasteaiaõpetajad etendasid 112 päeval õpetliku nukunäidendi ulakast põrsast, kes sattus luumurruga haiglasse.

Veebruar oli lasteaia kinohommikute kuu. Esmaspäeviti said lapsed jälgida Sipsiku seiklusi ja viimasel kinopäeval oli Sipsik, kes võimles lastega ja pakkus kino vaatamise ajal maitsvaid pirne, ka ise kohal.

15. veebruaril, rahvusvahelisel vähihaigete laste päeval kaunistasid lasteaia aknaid kuldsed linnid, et ühineda paljude teistega, kellele see päev korda läheb.

Järvamaa maakoolide esimeste kuni kolmandate klasside rahvastepalli võistlused pakkusid Retla-Kabala koolile eriti ülevaid emotsioone - toodi koju esimene koht.

Sõbrapäeva tähistamine kestis pea terve koolinädala. Koostöömängude vahetund pani proovile koostöötamise oskused, kaisukarude näitus täitis mõisamaja igas suuruses ja tegumoega karudega, headuse märkamise päeval said lapsed mööda maja laiali laotatud häid tegusid otsida ning endast märgi maha jätta, kui isegi vastavalt käitunud oli. Nädala lõpetas aga juba traditsiooniline sõbrapäeva laad, millest sai osa ka lasteaed. Õpilased ise müüjateks, punane riietus, fotonurk ja loomulikult postkastid sõpradele parimate soovide saatmiseks ei puudu

sellelt laadalt kunagi. Kabala lasteaialapsed sõitsid taas sõbrapäeval külla Oisu sõpradele. Toimused vahvad töötoad, kus valmistati kaarte, võtmehoidjaid, südameid nii savist kui soolataignast. Ühisüritus lõppes tantsude ja vaikuseminutitega. Maiustati õpetajate valmistatud kummikommidega.

Imeline ilm vastlapäeval ei ole just viimaste aastate normaalsus. Sel aastal aga saime nautida ilma täie rauaga. Võtsime traditsiooniliselt mõõtu pikima liu laskmises, aga lisaks lustisime ka slaalomisõitu, täpsusvisetega liulaskmist ja ühissõitustid tehes. Tunneme rõõmu kodulähedasest kelgu/suusamäest. Lasteaed valis vastlatralliks vahvad tegevused tubastes tingimustes, kust ei puudunud ka võistlusmoment. Veeti üksteist linadega, läbiti takistusrada ja lasti liugu. Vastlakuklid maitsesid eriti hästi, olid need ju oma koka valmistatud.

Igasuguste toredate tunniväliste tegevuste taustal toimub koolis loomulikult igapäevane sihipärane teadmiste ja oskuste omandamine. Matemaatikaolümpiaad pakkus ka Retla-Kabala kooli õpilastele mõnusat pingutust ja toredaid kogemusi.

Kõigi vahvate tegemiste kõrval on veebruari kroonijuveeliks aga vaieldamatult vabariigi aastapäeva tähistamine. Seda tehti Retla-Kabala koolis mitmete erinevate ettevõtmistega - teemapäev „Sini-must-valge“, rongkäik läbi küla, et kõigile ikka ilusat Eesti sünnipäeva soovida, mälumängu III voor ja loomulikult Eesti Vabariigi 108. aastapäeva aktused.

Lisaks Retla-Kabala kooli oma pidustustele osalesid meie kooli õpilased ka Türi valla ja Oisu EV 108. aastapäeva kontsertidel. Lasteaias toimus juba neljandat korda traditsiooniline presidendi vastuvõtt.

Peomeeleolus saadeti lapsed vaheajale. 24. veebruaril oli aga privileeg ka vaheajast hoolimata kooli esinduse koosseisus Retla-Kabala kooli lippu pidulikul jalutuskäigul Türi malevkonna kodu juurest Kesklinna kalmistule kanda. Riik, see oleme meie - riik algab meie kodudest, lasteaedadest ja koolidest. Igaüks annab enda panuse just omal moel ja pidagem siis silmas ja ka südames seda Eestit, mida me ise soovime näha.

„Naiste kott“ – kunsti, foto ja elu enese sümbioos

Käru muuseumi residentsis Kerro (Jaama 7, Käru) avatakse 6. märtsil kell 17 eriline ja mitmekülgne näitus „Naiste kott“.

See näitus on kummar-dus naisele ja tema ustavale kaaslasele – kotile, mis peidab endas terveid maailmu. Ekspositsioon on sündinud eri kunstivormide ja põlvkondade põimumisel, luues silla ajaloo, tänapäevase kunsti ja eheda elu vahel.

Näitusel kohtuvad kolm eriilmelist maailma Tartust, Žitomirist ja Kärust. Tartu kõrgema kunstikooli Pallas noored kunstnikud toovad vaatajani värsked maalid, mis on valminud kogenud juhendaja Imbi Kruuvi käe all. Žitomiris tegutsev Ukraina organisatsioon Paritet esitleb fotoseeriat, kus kunstiline

foto kohtub karmi ja ausa reaalsusega, peegeldades elu ennast kogu selle ilus ja valus. Käru muuseumi unikaalne kotikogu pakub ajaloolist vaadet, näidates, kuidas on muutunud naise kott ja selle tähendus läbi aegade.

„Oleme väga tänulikud neile 192 inimesele, kes toetasid meid Hooandja portaalis ja aitasid sellel näitusel teoks saada. Natalia Tarassenko Ukrainast pidi küll ise avamisele tulema, kuid kodumaal toimuva tõttu ei saa ta praegu oma peret ja kodu jätta. Sellest hoolimata võtame rõõmuga vastu Ukraina kunstirahvast ning korraldame selle projekti raames avatud kohtumisi,“ ütleb muuseumi looja Aljona Suržikova.

Näitus jääb avatud kuni aprillikuu lõpuni.

IN MEMORIAM: mehed, kes jätsid Türi valda olulise jälje

25. veebruaril 2026 lahkus
Türi valla aukodanik (aastast 2012)

Kalju Tamm

(13.09.1926–25.02.2026)

Kalju Tamm alustas tööd koolimeistrina 1944. aastal. Ta õpetas keemiat, bioloogiat ja geograafiat, aga ka muusikat, juhendas kooli õppekatseaia tööd ning tegutses dirigendi ja ringijuhina. 1971. aastal asus Kalju Tamm tööle Türi keskkooli direktori asetäitja ja keemiaõpetajana ning pühendus sealt alates Türi ja ümbruskonna hariduselu edendamisele. Tema tegevus ulatus koolist kaugemale: ta juhtis Järvamaa karskusseltsi ning Eesti Heade Templerite Organisatsiooni Järvamaa piirkonda ja selle Noorte Demokraatia Kooli, olles järjekindel tervislike eluviiside propageerija – panus, mis aitas kujundada kogukonna väärtushoiakuid ja noorte ühiskonnateadlikkust märksa laiemalt kui üksnes koolitundides.

28. veebruaril 2026 lahkus
Türi valla aukodanik (aastast 2010)

Ivo Raudsepp

(02.01.1939–28.02.2026)

Ivo Raudsepa tööelu oli seotud Türi kandi taristu ja majandusega. Ta töötas tehase Volta Türi-Alliku tsehhis ja Türi EPT-s. Tema panus Türi kandi taristu heaks ulatus ka kohaliku otsustustasandini: Ivo Raudsepp kuulus Türi linnavolikogusse aastatel 1989–1993. 1990. aastate alguses, pärast EPT likvideerimist, rajas ta ettevõtte vee- ja kanalisatsiooniteenuste osutamiseks; Ivo Raudsepa nimi oli aastaid seotud OÜ Türi Vesi juhtimise ja arenguga. Vee- ja kanalisatsiooniteenus on valdkond, mille väärtus avaldub kõige selgemini siis, kui kõik toimib – Raudsepa pikaajaline ja järjekindel panus aitas selle igapäevase kindluse tagada Türi kandis.

*Türi vallavalitsus ja Türi vallavolikogu
avaldavad kaastunnet lähedastele*

TAURE
Tehnika 8, Türi

**TRAKTORITE
TEHNOÜLEVAATUS
2026. aastal**

Teave ja tellimine
tel 5342 3491 või 516 7037

6. märts kell 8 Oisu töökoda
30. märts kell 8 Oisu töökoda
8. aprill kell 8 Oisu töökoda
kell 10 Kabala kuivati
kell 12 Taikse töökoda
15. aprill kell 9 Kolu kuivati

kell 10 Kuutoki talu
22. aprill kell 9 Laupa töökoda
kell 11 Särevere töökoda
24. aprill kell 10 Änari töökoda
28. aprill kell 9 Põikva töökoda
29. aprill kell 8 Oisu töökoda

**VÄÄTSA RAHVAMAJAS
4.aprillil 2026 kell 12
27.KORDA**

huumoripäev
Maamees muigab

ESINEVAD NALJALEMBELISED INIMESED ÜLE EESTI!
Žürii selgitab välja parimad esinejad! Publik valib oma lemmiku!

Päeva juhib PÄÄRU OJA

Pääse 5 eurot

Teave tel. 55562601
vaatsa.rahvamaja@tyri.ee

RAAMATUKOGU UUDISED

Raamatukogud ootavad märtsikuus külla

Eesti raamatu aasta hakkab tasapisi lõpusirgele jõudma. Märtsis, emakeelepäeval - 14. märtsil - tõmbame sellele pidulikule ja sisukale aastale joone alla. Kui tagasi vaadata, siis on põhjust rõõmu tunda: Türi valla raamatukogudes on möödunud kuud olnud tõeliselt tegusad ja kohtumisterohked.

Meid on külastanud mitmed armastatud kultuuritegelased ja ajakirjanikud – nende seas Taavi Libe, Eva Luigas, Rohke Debelakk, Märt Treier ja Katariina Libe. Laste rõõmuks on külas käinud kirjanikud Ene Sepp, Andrus Kivirähk, Indrek Koff, Wimberg jt. Lisaks kohtumistele on toimunud meeleolukad lugemismängud nii suurtele kui väikestele, kirjanduslikud matkad, luulepiknik ning vabalavaluule ülesastumised. Raamatuaasta vaiba tikkimine tõi ühe laua taha nii tööelised, eakad kui noored. Kõik need ja paljud teised sündmused ja tegevused raamatukogudes näitasid, et eesti raamatu aasta on olnud sisukas, soe ja kogukonda liitev.

Kuigi pidulik lõpp on käeulatuses, kestavad raamatuaasta tegevused veel ka märtsis ning raamatukoguhoidjad ootavad teid külla pikisilmi.

Märts algab Türi raamatukogus uue näituse avamisega. Aianduse ja mesinduse seltsi juures tegutsev keraamikaring on valmis saanud kauni valiku töid, mis koondati näituseks „Ootamatu rõõm“. Näitus avatakse pidulikult 6. märtsil kell 17 ning kõik huvilised on oodatud osa saama nii avamisest kui ka kaunist käsitööst. Näitus jääb avatuks 3. aprillini.

Emakeelepäeva puhul kutsume raamatukogudesse esinema mitmeid kirjanikke, et pakkuda lastele ja noortele kohtumisi eesti sõnaga selle kõige elavamas vormis – autorite endi kaudu. Türi valla raamatukogusid külastavad lastekirjanikud Liis Sein, Jaanus Vaiksoo, Jaak Urmet. Tunnustatud kirjanike külaskäike toetab Eesti kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupp.

Aga ei toimu ainult kohtumised kirjanikega - ka raamatukoguhoidjad ise lähevad sõna viima raamatukogust välja: Lokuta lasteaias pönnid ootavad uudishimu ja põnevusega, mida uut raamatukoguhoidjad emakeelepäevast neile räägivad. Alklassiõpilastele toimuvad emakeelepäevale pühendatud raamatukogutunnid sel ajal raamatukogudes kohapeal.

Suurelt võtab emakeelepäeva tähistamise ette ka Laupa raamatukogu koostöös kooliga. Juba teisest märtsist on raamatukogus vaatamiseks ja hindamiseks välja pandud Laupa kooli õpilaste ilu- ja õigekirjakonkursi tööd. Tegemist on pikaajalise traditsiooniga, kus õpilased saavad ise hinnata kaasõpilaste töid ja hiljem toimub parimate tunnustamine. Emakeelenädala sisse mahuvad ka veel kirjandusviktoriinid ja eesti raamatu aasta lõpetamine koos seiklusliku aardejahiga.

Lastehommikud kutsuvad lapsi lustima Kahalas ja Türil. Ikka on teemaks emakeelepäev, sõnamängud, toredad etendused, ühiskokkamised, meisterdamised.

Oisu raamatukogus on kirjandushuvilistel tihe päev 19. märtsil: kell 16 arutletakse raamatuklubis Urve Tinnuri teoste üle ning kell 17 kohtutakse kirjanikuga isiklikult. Märtsikuu jooksul saab Oisus vaadata ka Ave Maria Tootsi kollektsiooni „Minikingakesed“.

Meie kirevale märtsikuule ja eesti raamatu aastale paneb kirjandusliku punkti 24. märtsil Türi raamatukogu väisav kirjandusminister Mart Juur. Kohtumine on autasuks neile tublidele lugejatele, kes osalevad 2026. aasta alguses hoo sisse saanud ja 19. märtsini kestvas täiskasvanute lugemismängus.

Kes nüüd avastab, et kirjandusministriga tahaks isegi kohtuda, siis pole hilja tulla ükskõik, millisesse Türi valla raamatukokku, liituda lugemismänguga ja lugeda eesti autorite teoseid. Olete väga oodatud! Kel aga hetkel lugemishuvi puudub, aga midagi toredat tahaks teha, siis Käru raamatukogu ootab osalema 21. märtsil kell 12 laumängulaupäeval.

Kuigi eesti raamatu aasta lõpeb ametlikult emakeelepäeval, ei lõpe meie jaoks eesti raamatu hoidmine ja väärtustamine. Anname endast parima, et meie autorite suurepärase teosed leiaksid tee lugejateni ning et lugemisrõõm kestaks igas vanuses inimeste seas. Ja lugemisrõõmu vahepeal leiab alati raamatukogus ka muid tegevusi.

ASTRID KARPENDER, Türi raamatukogu direktor

VEEBRUAR pildis

Veebruarikuu jahedusse lisas loomulikult särtsu Türi põhikooli traditsiooniline liikumispidu.

Vaatamata suhteliselt nirudele lumeoludele kerkisid 28. veebruaril Väätsa teeserva taas kümned lumememmed.

Oisu rahvamaajas toimus 1. märtsil õmblemise töötuba „Kangas räägib“, kus võeti ühiselt ette padja õmblemine.

Mõned hetked Eesti vabariigi 108. aastapäeva tähistamisest Türi vallas. FOTOD: MERLE RÜÜTEL, TEET REIER, ERAKOGU

17. märts
vestlusõhtu
vanematele

25. märts
Üks päev
TÜGis

30. märts -
15. mai
dokumentide
saatmine

18. - 22. mai
vestlustele
registreerimine

4. - 12. juuni
vestlused

25. - 30. juuni
dokumentide
vastuvõtt

18. juunini
kooli tuleku
kinnitamine

Info: www.tyri@tyri.ee vastuvott@tyri.ee

TÜG teeb
ja toimetab

Sisseastumine 2026

Märtsikuus läheb taaskord lahti meie sisseastumistrall, mis algab traditsioonide kohaselt põhikoolide ringkäiguga. Külastame oma lähiumbruses asuvaid põhikooli, kus õpilased jagavad ausalt ja avatult infot meie koolis toimuva kohta.

17. märtsil toimub Türi ühisgümnaasiumis 9. klassi vanematele suunatud vestlusõhtu ning 25. märtsil 9. klassi õpilastele suunatud „Üks päev TÜGis“.

Põhikooli lõpetajatel soovime silma peal hoida meie sotsiaalmeedial ning kodulehel, et ükski oluline kuupäev ei jääks märkamata. Heaks abimeheks on ka meie loodud ajatelg. Ole aktiivne ning kasuta võimalusi kooliga tutvumiseks!

SPORDIÜUDISED

Mitmekordne jääujumise Euroopa meister on Merle Vantsi

IISA Euroopa meistrivõistlused toimusid veebruari alguses Itaalias. Türitl oli võistlemas ka Merle Vantsi. Jääujumise nn „olümpiastardid“ toimusid maalilises, kuid karmis keskkonnas – 864 meetri kõrgusel merepinna Dolomiitide embuses Molveno järve kaldal. Võistluspaik ei hellitanud kedagi. Kaheksa rajaga 50-meetrise basseini veetemperatuur püsis ligikaudu +1,5 °C juures. Avapäeva saatis lõrtsine lumesadu, teisel päeval tuli sportlastel rinda pista vihma ja tugevate tuuleilidgeda. Kuigi ilmaennustus lubas vahepeal ka päikesekiirt, ei muutnud see kõige olulisemat – vesi jäi jäiselt külmaks ning iga start nõudis maksimaalset füüsilist ja vaimset mobiliseeritust.

Merle Vantsi medalisaak meistrivõistlustelt oli märkimisväärne:

- 100 m liblikat – 1. koht
- 100 m selili – 1. koht
- 200 m kompleksi – 1. koht
- 250 m vabalt – 1. koht
- 50 m selili – 2. koht
- 100 m vabalt – 2. koht

Türi sportlased särasid suusaorienteerumise Eesti meistrivõistlustel

Rakveres toimunud Eesti suusaorienteerumise meistrivõistluste sprindidistantsil ja sprinditeates tegid tugeva esituse OK JOKA ja Türi spordikooli sportlased, võites nii individuaalseid kui ka võistkondlikke medaleid.

Poiste M14 klassis sõitis Christofer Valang (pildil, OK JOKA/Türi spordikool) välja kolmanda aja ja võitis oma esimese medali Eesti meistrivõistlustelt. Rajal olid tublid ka treeningkaaslased: Oliver Jüris saavutas 5., Oliver Poopuu 7., Henri Veebrg 9. ja Karl Märten Aren 12. koha. Noormeeste M16 vanuseklassis lõpetas Jürgen Surva 9. kohaga. Nooremates vanuseklassides tegid JOKA/Türi spordikooli noormehed igati õnnestunud võistlussooritused.

Noormeeste M16 vanuseklassis oli klubi esindusvõistkond Oliver Poopuu ja Christofer Valang veel teise etapi lõppedes medali positsioonil, ent seejärel langeti siiski tasapisi tahapoole ja lõpetati 4. kohaga. JOKA II võistkond Jürgen Surva ja Oliver Jüris saavutas viienda koha. Klubi kolmas tiim Henri Veeberg ja Karl Märten Aren seekord kahjuks tulemust kirja ei saanud.

Veteranidest võitis Kaarel Kallas kuldmedali vanuseklassis M40 ja Siiri Poopuu pronksi N60 klassis.

Sprinditeates jätkus JOKA edu. Meesjuunioride arvestuses võitsid kindla esikoha Kennet Keenberg ja Kerto Kaasiku. M40 veteranide klassis tõid klubile kuldmedali Kaarel Kallas ja Ilmar Udam, M65+ klassis saavutasid Raul Laas ja Siiri Poopuu hõbeda. Naisjuunioride võistkond Lisete Solenikov ja Anna Mia Atonen lõpetas pronksmedaliga.

Türi 100 – Türi suusatalv 2026

Türi 100. juubeliaasta raames toimunud Türi suusatalv 2026 oli neljaetapiline vabatehnikas sõidetud suusavõistluste sari, mis pakkus sportlikke väljakutseid nii noorimatele kui ka kogenud suusatajatele. Neljal etapil oli kavas: 3 km vabatehnika, 6 km vabatehnika, sprint (kolm starti, arvesse läks kahe parima aja koondtulemus) ja viimasena 9 km vabatehnikas.

Sarjas osales kokku 87 suusatajat ja osaluskordi kogunes 281. Tänavune talv pakkus suurepäraseid suusatamistingimusi – lund jagus igaks etapiks ning ilm soosis võistlemist. See eristus selgelt kahest eelnevast aastast, mil sari tuli kohati läbi viia vihma ja nappide lumeolude kiuste. Suur tänu meie rajameistrile suurepärase töö eest.

Türi suusatalv 2026 kinnitas taas, et järjepidev kogukondlik spordisari loob tugeva traditsiooni, pakub arenguvõimalusi noortele ning hoiab liikumisharrastust elujõulisena igas vanuses osalejate seas. Suur tänu meie koostööpartneritele ja toetajatele: Eesti kultuurkapital, Järvamaa spordiliit, Türi ühisgümnaasium.

Üldtulemused:

Mudilased (tüdrukud)

1. Liise Mölder, 2. Hermiine Veeberg, 3. Marite Rätsepso, 4. Brita Pärn
- Mudilased (poisid)
1. Gregor Kaschan, 2. Karl Ehamäe, 3. Robin Kaschan
- Tüdrukud 2016–2017
1. Rosanna Valang, 2. Marie-Helene Kuk, 3. Brittel Valang
- Poisid 2016–2017
1. Robert Hubel, 2. Gregor Gritšenko, 3. Villu Valter Kala
- Tüdrukud 2012–2015
1. Marta Matson, 2. Ursula Murd, 3. Teili Gritšenko
- Poisid 2012–2015
1. Christofer Valang, 2. Henri Veeberg, 3. Oliver Jüris
- Naised põhiklass
1. Tiina Rätsepso, 2. Kadri Ehamäe, 3. Mari Metsaäär
- Mehed põhiklass
1. Joosep Tammemäe, 2. Karl Hans Aasavelt, 3. Armin Raudsepp
- Naised 40+
1. Tiia Riis, 2. Siiri Poopuu, 3. Maive Leif
- Mehed 40+
1. Margus Hubel, 2. Märt Murd, 3. Vadim Gritšenko
- Mehed 55+
1. Vello Lillipuu, 2. Kalle Kuk, 3. Gert Saamann

Türi vibulaskjad võistlesid edukalt Läti meistrivõistlustel Ventspilsis

14.–15.02 toimusid Läti lahtised meistrivõistlused vibulaskmises Ventspils linnas, kus olid võistlustules ka Türi vibukool plokkvibu laskurid: Robin Jäätma, Caius Kand, Aureelia Kasar ja Liise Kuusk. Laupäeval lasti kvalifikatsiooniringid, kus plokkvibu meeste seas näitas suurepärase vormi Robin, saavutades eelringides esikoha tulemusega 597 punkti. Ta edestas teise asetuse saanud Caiust (579 punkti) koguni 18 punktiga.

Plokkvibu naiste arvestuses jätkasid Aureelia ja Liise oma stabiilseid esitusi, mida nad on näidanud juba mitmel järjestikusel võistlusel. Duellideks sai Aureelia kolmanda ja Liise neljanda asetuse. Segavõistkonnad moodustati kvalifikatsiooni tulemuste põhjal. Vibukooli esimesse tiimi kuulusid Robin ja Aureelia ning teise Caius ja Liise. Mõlemad tiimid tegid väga tugeva esituse ja jõudsid kuldmedalimatši. Omavaheline finaali lõppes viigiga ning võitja selgitamiseks tuli kasutada lisanoole laskmist. Tasavägises ja pingelises heitluses tulid võitjateks Robin ja Aureelia, Caius ja Liise saavutasid suurepärase 2. koha.

Pühapäeval selgitati individuaalsed võitjad. Robin näitas kindlat laskmist, võites kõik oma duellid. Finaalis kohtus ta klubikaaslase Caiusega. Pingelises finaalis eksis Caius viimases seerias napilt ning Robin krooniti võitjaks, Caiusele tubli 2. koht tulemusega 147:148. Plokkvibu naiste arvestuses saavutas Aureelia väga tubli 3. koha. Noor Liise võitles vapralt ning saavutas seekord tubli 5. koha. Palju õnne kõigile laskuritele!

DETAILPLANEERING

Türi vallas Väätsa alevikus Väätsa paisjärve detailplaneeringu kehtestamine

Türi vallavalitsus kehtestas 17.02.2026 korraldusega nr 45 „Detailplaneeringu kehtestamine“ Väätsa alevikus asuvatele Väätsa paisjärve (katastritunnus 93701:004:0087), Paisjärvesaare (katastritunnus 93701:004:0085) ja Järveranna (katastritunnus 93701:004:0084) ning osaliselt Järve tänav L2 (katastritunnus 93701:001:0487) kinnisasjade koostatud Väätsa paisjärve detailplaneeringu.

Detailplaneeringuga arendatakse avalik supluskoht, samuti supluskohta teenindav hoonestus ning valdavalt puhke- ja spordiotstarbelised rajatised. Detailplaneeringuga lahendatakse tehniline taristu, jalgradade ja autoparkla asukohad. Planeeringuala suurus on 13,2799 ha. Detailplaneeringu koostas KOMPRO OÜ. Detailplaneering on kooskõlas Türi valla üldplaneeringuga.

Kehtestatud detailplaneeringuga saab tutvuda:

- Türi vallavalitsuses (Türi linn, Hariduse tänav 3) tööajal;
- Türi valla veebilehel www.tyri.ee kataloogi „Planeeringud, ehitus ja keskkond“ alamkataloogis „Detailplaneeringud“ ja „Menetluses detailplaneeringud“.

Türi vald korraldab asbesti-jäätmete (eterniidi) kogumiskampaania

Türi vald sai sihtasutuselt Keskkonnainvesteeringute Keskus toetuse, et korraldada elanikele tasuta eterniidi kogumine. Kampaania eesmärk on vältida ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Kes saab osaleda?

Tasuta saavad kuni 3 tonni (3000 kg) asbestijäätmeid üle anda Türi valla elanikud (rahvastikuregistri andmetel seisuga 1.03.2026) ühe kinnistu kohta. Kui kogus ületab 3 tonni, tuleb ülejäänu eest tasuda kohapeal sularahas või kaardiga vastavalt AS-i Ragn-Sells hinnakirjale.

Kuidas registreerida?

Eelnev registreerimine on kohustuslik. Registreerimine on avatud 9. märtsist kuni 17. aprillini.

Täidetud ja digitaalselt allkirjastatud taotlusvorm tuleb saata e-posti aadressile Merje.Leemets@tyri.ee või täita kohapeal (Hariduse tn 3, Türi). Vallavalitsus teeb otsuse kahe nädala jooksul ning tasuta üleandmine on võimalik ainult positiivse otsuse korral alates maikuust.

Kus ja millal saab jäätmeid üle anda?

Asbestijäätmeid võtab vastu AS Ragn-Sells Väätsa jäätmekäitluskeskus Roovere külas (endine AS Väätsa Prügila) 4. maist kuni 30. septembrini 2026.

Lahtiolekuajad: E–R 8–18, L 9–16, P ja riigipühadel suletud

Türi jäätmejaamas asbestijäätmeid vastu ei võeta.

Jäätmete üleandmisel tuleb esitada isikut tõendav dokument (või volitus koos dokumendiga). Türi vald transporditeenust ei osuta. Jäätmete transport tuleb korraldada jäätmete üleandjal endal, vajadusel saab teenuse tellida AS-lt Ragn-Sells (vastavalt hinnakirjale). Mahalaadimisteenust ei pakuta ning kohapeal tuleb järgida töötajate juhiseid ja ohutusnõudeid.

Uued sorteerimisjaamad toetavad laste keskkonnateadlikkust

SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse toetatud projekti „Türi valla koolidele sorteerimisjaamade soetamine“ raames paigaldati Türi valla seitsmesse kooli - Türi põhikool, Väätsa põhikool, Laupa põhikool, Käru põhikool, Retla Kabala kool, Türi ühisgümnaasium ja Türi Kevade kool - uued jäätmete sorteerimisjaamad biojäätmete, segapakendite, vanapaberi ja kartongi ning segaolmejäätmete kogumiseks. Projekti toel paigaldas OÜ SortAider veebruari alguses 21 sorteerimisjaama valla koolidesse. Projekti kogumaksumus oli 5600 eurot.

Projekti eesmärk on tõhustada ning edendada jäätmete liigiti kogumist koolikeskkonnas. Kuna jäätmed on lahutamatu osa meie igapäevaelust, on oluline juba varakult kujundada lastes arusaam, et sorteeritud jäätmetel on potentsiaal saada uueks tooraineks. Harjumus jäätmeid korrektselt liigiti koguda ei peaks piirduma üksnes koduga – sama oluline on seda teha avalikus ruumis, sealhulgas koolides, kus lapsed viibivad suure osa päevast.

Uued sorteerimisvõimalused aitavad kaasa nii õpilaste kui õpetajate keskkonnateadlikkuse kasvule ning toetavad koolide ja valla eesmärki edendada vastutustundlikku tarbimist ja säästvat mõtteviisi.

TEAVE

Türi vallavalitsuse sotsiaaltööspetsialist Astrit Fedoritši vastu võttu ei toimu maapiirkonna elanikele 30. märtsil, 1. ja 2. aprillil teeninduspunktides (puhkusel 30.03 - 02.04).

2025. aastal viidi Türi järvel ellu projekti „Türi järve veekvaliteedi seisundi uuring ja analüüs“ (Kobras OÜ, töö nr 2025-282), mille eesmärk oli hinnata järve seisundit ja selle toimimist loodusliku ökosüsteemina. Järvede ökoloogilist seisundit on tarvis hinnata veekogude parema kasutamise/ majandamise eesmärgil. Tahes tahtmata on eriti asulates või nende läheduses paiknevad seisuveekogud juba eeldatavalt suure koormusega. Järve olukorra parandamiseks on oluline viia tasakaalu koormus ja veekogu taluvus toiteainete juurdevoolule.

Uuringu tulemus annab märku, et Türi järv ja järveäärne vajab tähelepanelikku hoolt, et püsida heas seisus ka tulevikus. Uuringu järeldus on julgustav, kuid ettevaatlik: Türi järv on praegu pigem heas seisus, kuid muutuste varajased märgid on olemas. Need ei ole dramaatilised, kuid viitavad sellele, et järve ökoloogiline tasakaal võib kergesti paigast nihkuda, kui koormus suureneb või hooldustöödes tehakse valesid valikuid.

Kõige suuremaks riskiteguriks ei ole sugugi suplejad, vaid hoopis sademevesi. Suurte vihmade ajal uhub ranna-alalt, radadelt ja murult järve toitaineid ja baktereid, mis võivad mõjutada vee kvaliteeti. Suplejatest tingitud koormus järvele on seevastu üllatavalt väike.

Kõige olulisemad soovitused järve edasiseks hoidmiseks on tegelikult lihtsad ja praktilised:

Järvele peaks jääma vaid vahetu sademe- ja põhjavee toide, torudega ei tohi vett järve juhtida ning linna sademevesi peaks minema järvest mööda. Vahetult kaldalt ja kalda-alalt võib vesi filtreeruda järve läbi võimalikult

loodusliku pinnase. Jõe vett ei tohiks järve lubada.

Teiseks peab kaldavöönd jääma võimalikult looduslikuks, sest just taimed püüavad kinni suure osa toitainetest, mis muidu järve jõuaksid. Järveäärset ala võib järve ümbruse kasutamiseks vajalikus ulatuses niita ning niidetud taimeosad tuleks eemaldada. Enamusel kalda alal peaks jääma looduslik puhverriba. Supluskohtade, ranna-ala (pinkide, riietuskabiinide jmt) ja järve ümbristeva jalgraja kasutamiseks võib kallast niita, kuid mujal tuleks jätta võimalikult lai puhverriba.

Samuti tuleb arvestada, et ranna liivaala hooldamiseks liiva freesimise ja liiva juurde toomise puhul kaasneb mõju järve veele. Liiva freesimist on soovitatav teha võimalikult vähe, kuna freesimine võib suurendada toitainete kandumist järve. Liiva juurde toomisel peaks liiv olema enne läbi nõrutatud (vihma käes seisnud), et vältida liivast vette lahustuva räni põhjustatud ränivetikate intensiivset vohamist või liigset fosfori lisandumist.

2025. aasta suvel esines suplemise järel sügelevat nahalöövet perioodil, mis langeb kokku juulikuise veetemperatuuri tõusuga. Üheks võimalikuks suplejate nahalööbe põhjuseks on vereimusside *Trichobilharzia* spp. vastsetest ehk tserkaaridest põhjustatud lööve. Tserkaaride puhangu kujunemiseks vajalik veetemperatuur on vähemalt 20 °C ja arvatavasti on ühtlasi vajalik tuulevaikne ilm. Tserkaarne lööve ei ole ohtlik, vaid ajutine, kuid mõistagi ebamugav. Tserkaaridest tingitud nahalööbe nähtude vältimiseks ja leevendamiseks on oluline inimeste võimalikult efektiivne teavitamine võimalikust ohust ja leevendavatest meetmetest. Vereimussidest tingitud probleemide esinemine

on seotud tigude ja veelindude populatsiooni tihedusega. Üks väga tõhus samm vähendamaks järve sattuva toitainete hulka ja tserkaaride levikut on veelindude toitmise lõpetamine. Tegemist on koormusega, mida ei pruugi esmapilgul märgata, kuid mille mõju järvele on väga otsene.

Samuti järvele avalduva koormuse vähendamiseks on vajalik tagada nähtavas asukohas tualettide olemasolu. Tserkaaridest tingitud nahalööbe nähtude vältimiseks ja leevendamiseks oleks üheks võimaluseks ka pesemisvõimaluste rajamine ranna-alale. Väldi duši juures ei tohi küll lubada pesemisvahendite kasutamist, kuid ka puhta veega loputamine võib nahalööbe nähte vähendada.

Uuring annab ka soovitusi järve kalastiku tasakaalu parandamiseks: kolme aasta jooksul võiks lisada järve noori hauged. Ettekasvatatud haugide asustamine suurendaks aineringe efektiivsust ja elustiku olukorda.

Samas Türi järve sette levikualade ja settekihi paksuse määramine näitas, et järve põhjas esineb settekihti vaid paiguti ja settekihi paksus on väike, seetõttu sette eemaldamine praegu ei ole asjakohane.

Türi järv on meie linna visiitkaart - koht, kuhu tulla nii ujumiseks, jalutamiseks või puhkamiseks. 2025. aasta uuring näitab selgelt, et järv on veel heas seisundis, kuid see heas seisus püsimine ei ole iseenesest mõistetav. Järv vajab teadlikku hoolitsust.

Suurimad ohud on seotud just inimtegevusest tuleneva lisakoormusega – eelkõige sadevee juhtimisega järve, kaldavööndi liigse hooldamisega ja veelindude toitmise. Samas on lahendused lihtsad ja meie endi käes. Kui teeme targad valikud täna, säilib Türi järv ka tulevikus heas seisundis.

ARVAMUS

Hea avalik ruum sünnib koosloomes: Türi järveäärse ala arendusest

Riigihangete registris (viitenumber 303200) on avaldatud hange Türi järveäärse rekreatsiooniala projekteerimiseks ja ehitamiseks – 1,3 miljonit selle aasta eelarvest. See on suur investeering, mis kujundab Türi avalikku ruumi ja selle kasutusvõimalusi pikaks ajaks.

Hanke aluseks on tehniline kirjeldus ja Kobras OÜ poolt koostatud eelprojekt, mida on ette nähtud edasise projekteerimise käigus täpsustada ja täiendada. Enne hanke avaldamist on avalikul arutelul kogutud kohalike ootusi järveäärse ala arendusele, mis on kajastatud tehnilises kirjelduses. Projekt on kavandatud valla eelarves kui bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse. See on hea alus ning loonud eeldused kaasava ja looduslähedase lahenduse rajamiseks.

Hanke käigus on alusdokumente täpsustatud. Viimased muudatused puudutavad nii tähtaegu kui ka mänguväljaku lahendust.

Esialgne projekteerimise kestvus oli 5 kuud. Muudetud hanke-dokumentide alusel tuleb 5 kuuga (15. juuliks) lahendus nii valmis projekteerida kui ka ehitada. Kui esialgne tehniline kirjeldus rõhutas looduslähedust ja maastikuvorme, mitmetähenduslikke elemente ja loovust toetavat keskkonda, siis uus kirjeldus on detailsem ja konkreetsem.

Mõlemad suunad on kindlasti võimalik ühendada, kuid oluline on, et lahendus kujuneb terviklik ja tasakaalustatud - arvestades eri vajaduste ja ootustega.

Hanke käigus tehtud muudatused on kiirustavad ning panevad piirangud lahenduse terviklikkusele. Arendus peab liikuma edasi läbimõeldult ja selges rütmis. Projekteerimise protsess nõuab aega, et kogukonna kaasamine oleks sisuline, mitte vaid formaalne. On võimalik ja vajalik projekteerimise ning ehitamise hankeid korraldada eraldi, nii et esmalt valmib läbimõeldud projekt ja seejärel ehitatakse see valmis.

Avalik ruum on meie ühine ruum. Kutsume üles mitte kiirustama ja koos looma.

VALIMISLIIT TÜRI VALLA HEAKS

EKRE - EESTI KONSERVATIIVNE RAHVAERAKOND

Tuulikud, riik ja Eesti inimesed

Kui räägime tuulikest, ei räägi me tege-likult metallist postidest, vaid kodudest, rahulikust elust, maastikust, joogiveest, töökohtadest ja arvetest — sellest, kas elu maal on tulevikus lihtsam või keerulisem. Kui mõni inimene ütleb „mind see teema ärritab“, ei ole see harva seotud tuuliku tehnilise olemusega, vaid pigem tundega, et otsuseid tehakse kusagil kaugel, liiga kiiresti või liiga segaselt. Üha uuesti ja uuesti peame taastuenergiast rääkima nii, et iga inimene tunneks, et temaga arvestatakse. See tähendab, et peab olema arusaadav, miks riik seda suunda hoiab ja millised tegevused on reaalsed.

Eesti energiapoliitika ei seisne lihtsalt „tuulikute programmis“. Riigi pikem plaan on kirjas energiamajanduse arengukavas aastani 2035 (ENMAK 2035), mille eesmärk on tagada suurem energiamajanduse töökindlus, taskukohasus ja puhtus. ENMAK aitab ühtlasi mõista, et kui räägitakse „puhas elekter“, ei tähenda see ainult tuuleparke. Puhas elekter on terviklahendus, millesse kuulub taastuenergia kõrval see, kuidas toimib võrk, kuidas suudetakse tarbimist juhtida ja kuidas on tagatud varustuskindlus ka olukordades, kus tuul ei puhu ega päike paista.

Türi vallas ei ole puhtale energiale üleminek ja tuulikute ehitamine lihtsalt ideoloogiline vaidlus, vaid toimetulekuküsimus. Elektri hind ja saadavus mõjutavad otseselt kodude kulusid, ettevõtete konkurentsivõimet ning maaelu tulevikku. Just seetõttu on oluline, et energiapoliitika oleks läbi-paistev, järjepidev ja arusaadavas keeles selgitatud — mitte ainult Tallinnas, vaid ka Türi vallas.

Tuuleparkide rajamine ei käi sedasi, et keegi kusagil ütleks „minge ja ehitage“. Tegelikult teevad arendajad ehk ettevõtted, kes soovivad tuuleparki rajada, investeeringu, võtavad äririskid ja tellivad vajalikud uurin-gud. Omavalitsus algatab planeeringu, korraldab avalikud arutelud ja otsustab, kas ning millistel tingimustel saab tuulikuid ehitada. Riigi ametiasutused annavad oma seisukohad näiteks looduskaitse, müra, ohu-tuse, lennunduse või riigikaitse teemadel ning lõpuks tuleb enne ehitamise algust täita ka kõik loa- ja norminõuded.

Siin on oluline üks põhimõte, mida sageli segi aetakse: planeerimine ei ole ainult arendaja plaan. See on filtrisüsteem, mille eesmärk on tuua lauale nii riskid kui piiran-gud. Planeerimise ja sellega koos toimuva keskkonnamõju hindamise mõte on, et kõik võimalikud mõjud saavad nähtavaks ja neid hinnatakse kriitiliselt. Sama oluline on see, et kohalike inimeste küsimused pole tüütud või kõrvalised; need on osa sellest filtrist. Kui küsimused jäävad esitamata või vastamata, jõuab teema hiljem kohtuvaidlustesse — ja siis on kõigil halvem, sest see on kulukam, pikem ja emotsionaalselt kurnavam.

Türi vallas on praegu pooleli Kõdu, Lauri ja Lungu külade tuuleala detailplaneeringu menetlus. Toimumas on avalik väljapanek ning avalikud arutelud. Kõik see, mis kavanda-tavate tuulikutega seoses on praegu teada, tehakse kõigile nähtavaks ja kõigil on või-malus tulla kohale, küsida, arutada ja esitada ettepanekuid – just täpselt neid küsimusi, millest inimesed kohapeal päriselt hoolivad.

Planeerimine on keeruline, eriti tuulikute puhul, sest see tekitab palju vastakaid küsi-musi ja arvamusi. Kuid just planeerimine ning avalik väljapanek on vajalikud, sest vald teeb oma tööd – selgitab välja, mis on võimalik, mis ei ole võimalik, mis on lubatav ja mis ei ole lubatav ning millistel tingimustel oleks üldse mõistlik edasi liikuda.

Tuulikute teema ärritab inimesi sageli mitte seetõttu, et keegi on tuulikut näinud, vaid sellepärast, et tekib tunne, et asjad liiguvad „oma rada“ ja kohalik inimene on kõrvale jäetud. Põhja-Pärnumaa inimeste kogemus näitab, et suurimad pinged planeerimisel on seotud kommunikatsiooni,

Aastapäevad tagasi toimus Türi kultuurikeskuses tuulikute teemaline arutelu. Pildil kõneleb looduskaitseaktivist Mati Sepp. FOTO: TEET REIER

usalduse, rahaliste ootuste ja kohaliku identiteediga. Inimeste meelest ei ole tuu-likud ise peamine mure — pinget tekitab teadmatuse. Kui räägitakse liiga ametlikult või keerulises keeles, tekib tunne, et infot varjatakse, ja isegi kõige parem tehniline lahendus ei aita, sest inimese usaldus on kadunud. Planeeringu avalik väljapanek ja avalikud arutelud on just selleks, et eba-kindlusest üle saada ja teha üheselt selgeks ootused, küsimused ja vastused.

Suurim tuulikuga seotud hirm tuleneb enamasti mürast. Seda teemat levitatakse sageli ajaleheartiklite, sotsiaalmeedia ja kuulujuttude kaudu. Kui inimene loeb loo, kus keegi ütleb, et tuulik tegi tervise halvaks, jääb see lugu meelde, sest see on konkreetne ja inimlik. Kui samal ajal tuleb ametlik selgitus, mis on pikk ja terminirohke, siis sellele ei pöörata tähelepanu. Riigi ametiasutuste sei-sukoht on siin lihtne ja seda tuleb öelda inime-keeles: tuulepargi müra ei hinnata „tunde järgi“. Seda hinnatakse modelleerimise ja mõõtmistega, võttes arvesse ka kõige eba-soodsamaid tingimusi. Kui piirnorme ei saa täita, siis sellisel juhul tuulikut ei saa teha.

Veel üks teema, mis inimestele muret valmistab, on põhjavesi. Tuulik ise vett ei kasuta, kuid ehitustööd nagu teede ja vundamentide rajamine võivad mõjutada pinnast ja vett. Seetõttu peab mõju põhja-veele olema uuringutes põhjalikult käsit-letud ning kui riskid ilmnevad, tuleb leida lahendusi või neid leevendada. See ei ole rumal ega kohatu mure.

Kõik võimalikud mõjud, nii eraldi kui koos, peavad olema esitatud ja kirjeldatud mõjuhinnangus. Kui need mõjud ohustavad inimese tervist või tekitavad olulist keskkon-nakahju, siis tuulikuid ei saa rajada.

Taastuenergia arendamisel on täiesti õigustatud kohalikku elu puudutav küsi-mus: mida see minu ja valla jaoks päriselt tähendab?

Kõigepealt laiem kasu: kui Eesti suudab kohapeal rohkem elektrit toota, aitab see vähendada sõltuvust kallist välismaa elektrist ja tugevdada meie enda elektri-võrgu varustuskindlust. See ei ole lihtsalt „roheline jutt“, vaid majanduslik reaalsus. See on oluline nii ettevõtetele, kellele elektrihind ja -kättesaadavus on konkurentsiküsimus, kui ka peredele, kelle eelarves on energial oluline osa.

Teiseks, kohalik kasu, mida sageli küsitakse, on tuulikutasu. Eestis on süs-teem, mille järgi tuulepargi arendaja maksab tasu nii omavalitsusele kui ka tuulepargi mõjupiirkonda jäävatele majapidamistele, kui tuulepark on alustanud tööd. Hüvitise

mõjupiirkond sõltub tuuliku kõrgusest: kuni 250-meetriste tuulikute puhul kuni 2 km ja üle 250-meetriste puhul kuni 3 km lähimast tuulikust.

Tuulikutasu makstakse iga aasta ning selle saamiseks tuleb teha avaldus omava-litsusele. Tasude suurus sõltub tuulepargi võimsusest ja sellest, kui palju majapidamisi jääb mõjupiirkonda. Tuulikutasul on maja-pidamise kohta ülemine piir: maksimaalne summa on ligikaudu kuuekordne alampalk – näiteks 2025. aastal kuni 5316 eurot aastas.

See tähendab, et kohalik kasu ei ole enam ainult arendaja vabatahtlik lubadus, vaid riiklikult paigas olev süsteem, mille kohta on olemas juhised ja isegi kalkulaatorid. See ei lahenda kõiki vaidlusi, kuid annab konkreetse vastuse küsimusele: kui mõju on koha-lik, siis osa kasust peab ka kohapeale jääma. Lisaks kohalikele elanikele makstavale tasule saab tasu ka omavalitsus. Laekuvat tulu võib kasutada näiteks kohalike teenuste ja inves-teeringute jaoks – mis täpselt ja kuidas, on kohalik poliitiline otsus. Inimese jaoks on siin kõige olulisem läbipaistvus: et vallas oleks arusaadav ja aus selgitus, kuidas raha jaotub ja milleks seda kasutatakse. Kui see on selge, väheneb tunne „meie kannatame ja teised võidavad“.

Taastuenergia teema ei pea kogukondi lõhki või inimesi riidu ajama, kui seda aetakse koos, arusaadavalt ja õiglaselt. Koha-like inimeste jaoks on oluline saada prak-tilist selgust: kuhu tuulikud tulevad, millal tehakse otsused ja kuidas saab protsessis kaasa rääkida. Teiseks inimkeelset selgitust: mitte ainult „kõik vastab normidele“, vaid selgitust, mida see norm tegelikult tähendab ja kuidas tegeldakse olukorraga, kui ilmneb probleem. Kolmandaks õiglust: et riskid ei jääks kogukonna kanda, et kasu oleks nähtav ja et vastutus oleks paigas.

Arendajatel, riigil ja kohaliku omava-litsusel on oluline roll selles, et inimesed saaksid selged vastused. Mured, millele vastused on enamasti alati olemas, ei tohi jääda õhku rippuma.

Ja lõpuks üks kõige tähtsam asi, mida Põhja-Pärnumaa kogemus väga hästi kinnitab – inimesed usaldavad spetsialiste rohkem kui poliitikuid, aga ainult siis kui rää-gitakse inimlikult ja arusaadavalt. Kui riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikud suuda-vad seda arvesse võtta, on võimalik rääkida taastuenergiast nii, et ka skeptik tunneb end partnerina, kelle mured on õigustatud ja kel-lel on õigus saada selgeid vastuseid.

RENE REISNER
kliimaministeeriumi rohereformi osakond
kohalike omavalitsuste nõunik

Kas volikogu väärrib töötasude tõstmist?

Eelmise aasta lõpus alustas tööd volikogu uus koosseis ja üheks esimeseks tegevuseks oli koalitsiooni soovil töötasude tõstmine. Eraettevõtjana paneb selline eesmärk ja ülesanded püstitamata oma töö kõrgemalt hindamine imestama, sest era-ettevõttes toimub tasustamine töö eest kalkuleeritult ja ratsionaalselt. Kuid mismoodi üldse hinnata volikogu tööd, kas seda saabki hinnata? Kui eraettevõtte on tublilt tegutse-nud aasta kokkuvõttes kasumi teenimisega, siis volikogu tööd nii lihtsalt hinnata ei saa.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse alusel on kohalik volikogu omavalitsusorgan, kes korraldab üldistatult öeldes valla elu. Minu jaoks ei anna selline väljendus piisavalt edasi volikogu tähtsust ja vastutust. Õigem on öelda, et kohalik volikogu on kõrgeim institutsioon, kes vastutab Eesti rahva elu eest kohali-kus omavalitsuses. Mitte keegi teine ei vastuta Türi valla rahva elujärje eest rohkem kui Türi vallavolikogu. Ja hinnangu annab rahvas kas valimistel hääletades või rändega. Seega saame osa-liselt hinnata volikogu tööd vallas toimuvate demograafiliste protsesside kaudu.

Eelmisel aastal sündis Türi vallas 69 last, üle-eelmisel aastal 81 ja veel aasta enne seda 99 last. 69 last tähendab, et 6 aasta pärast läheb meie vallas kooli 3 klassitäit lapsi. Teoreetiliselt mahuk-sid nad kõik Türi põhikooli ära, kuid tegelikkuses tähendab see väikeseid klasse koosseise üle valla. See toob kõrgemaid koo-lide pidamise kulusid, kuna omavalitsus saab riigilt õpetajate palkadele toetust laste arvu järgi. Arvestada tuleb lisaks valla äärealadelt laste koolis käimist naabervaldades ja ka vahepealset võimalikku negatiivset noorte rännet teistesse omavalitsustesse.

Laste madal sündivus on laiem probleem üleriigiliselt, kuid seda võimendab Türi valla jaoks negatiivne siseriiklik ränne ehk noorte lahkumine. Seda teemat käsitles põhjalikult Sten Perillus eelmises Türi Rahvalehes.

Ise pean oluliseks vaadata nende numbrite tagant noorte suhtumist ja nägemust Türi valla tulevikust. Kui gümnaasiumi lõpuklasside õpilastest näeb oma tuleviku elu Türi vallas vaid 1-2 õpilast, siis see on tugev häiresignaal. Me ei saa investeerida ja korraldada elu vallas selliselt, et see ei kutsu noori tagasi.

Vaadakem kõike seda kui protsessi, mitte kui hetkeseisu. Kas sündimus suureneb, kas rahva ära kolimine muutub valda elama tulekuks? Need on probleemid, millega peab volikogu oma töös ja investeeringutes arvestama. Eraettevõtluses probleemi ilmnedes sellega tegeletakse, võideldakse niipalju kui võimalik. Probleemi ilmnedes tuleb kõigepealt seda tunnistada, selgitada põhjused, luua eesmärk ja lahendused. Sellist võitlemist tahan näha ka volikogu poolt. Alles siis võib otsustada, kas volikogu on töötasude tõstmist väärt.

Kogu Eesti elu on muutunud palju dünaamilisemaks ja prag-maatilisemaks. Toomas Hendrik Ilvese tsitaat „See, mis tõi meid siia, ei vii meid enam edasi“ sobib hästi ka meie volikogu tege-vusele.

Et mitte lõpetada artiklit tõsise tooniga, toon esile midagi müs-tilist. Alates 16. veebruarist on Türi vallavalitsusel uus koduleht. Ilusasti tehtud, uudne ja huvitav, kuigi demograafilist üksikasja-list infot vallavalitsus enam ei tihka välja tuua.

Kodulehe andmetel toimuvad sõprusuhted Kiikala vallaga ja Loimaa vallaga Soomes. Opositsioon on püüdnud mitu aastat seletada vallavalitsusele arengukava menetledes, et Soomes toi-mus haldusreform, mille tulemusena Kiikala valda ei ole enam olemas, ta kuulub nüüd Salo linna koosseisu. Ja Loimaa vald ühi-nes Loimaa linnaga ning praegune omavalitsus ongi Loimaa linn. Kuid Türi vallavalitsus ei lase ennast heidutada ja suhtleb juba aastaid olematu Kiikala ja Loimaa vallaga edasi.

TEAVE

Türi kultuurikeskuses 17. märtsil kell 12 räägib vähiravifondi Kingitud Elu asutaja, endine ajakirjanik ja praegune arst Toivo Tänavsuu fondi tööst. Näidatakse Maria Avdjuško dokumentaalfilmi „Head inimesed“ ning kõigil on võimalus soetada soodustingimustel raamat „Arstitudengipäevik: kuidas dinosaurust arstiks õppis ja ellu jäi“ koos autori pühenduse ja autogrammiga. Sissepääs on tasuta.

Kohapeal võimalik teha annetust Kingitud Elu toetuseks sularahas või pangakaardiga.

Kingitud Elu püsiannetajaks saab end vormistada fondi kodulehel www.kingitudelu.ee

Info 504 7330, Eha Pehk

TEATER

P 8.03 kell 16 Naistepäeva tähistamine Käru rahvamajas Krahvi Teatri etendusega „Kas me sellist Eestit tahtsime?“ Autor Raind Rosengraft, lavastajad Rene ja Kätlin Raidsalu. Naistepäeva puhul pilet naistele 5€ ja erihind meestele 10€. Enne etendust ja vaheajal Sangaste lõõtsaklubilt väikene kontsert. Avatud kohvik. Arveldame sularahas.

E 9.03 kell 11 ja kell 13 Rahvusoooper Estonia haridusprojekt „Punamütsike ja 7 põialpoissi“ Türi kultuurikeskuses. Lapsed seavad koos muusikute ja solistide ning jutustaja-lavastajaga lavale muusikamuinasjutu „Punamütsike ja seitse põialpoissi“ ning esitavad selle teistele projektis osalejatele. Programmi viivad läbi neli kostümeeritud programmijuhti ning rahvusoooper Estonia keelpillitrio. Mängivad: Priit Aimala, Merit Männiste, Aule Urb, Aare Kodasma, Kers-tin Tomson, Henno Soode, Mati Leibak. Piletid 5€ müügil Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses. Kestus 1 tund.

R 13.03 kell 13 Teater TEMUFI psühholoogiline põnevik- „Tumeaine“ Türi kultuurikeskuses. Lavastus puudutab tänapäevaseid ja valusaid teemasid nagu koolikius, võimusuhted, manipuleerimine, vaiki-mine ning süütunne. Laval: SILVER KALJULA, NATALI VÄLI. Soovituslik vaatajaile alates 15. eluaastast. Etendustes kasutatakse lavatossu. Etendus on kahes vaatuses ja kestab ligikaudu 2 tundi ja 10 minutit. Otsemüük ja grupibroneeringud: kassa@temufi.ee. Piletid müügil Piletikeskuses.

K 25.03 kell 19 Teater Nuutrum esitleb: „Paul - ettur ja kuningas“ Türi kultuurikeskuses! Osades: Saara Pius, Natali Väli, Indrek Saar ja Robin Täpp. „Paul – ettur ja kuningas“ on üks võimalik nägemus suurmeister Keresse saatustlikust seljatagusest, mis kõneleb ajalooli-sest perioodist 1949-1950, mil Paul Keres oli küll tulnud NSV Liidu meistriks, aga tal oli keelatud esineda rahvusvahelistel turniiridel. NKVD ohvitserid on teelahkmel, kas lubada suurmaletaja tagasi rahvusvahelisele areenile või saata külmale maale tema „kahtlase“ mineviku pärast. Piletid hinnaga 28/26€ müügil Piletimaailmas, Türi kultuurikeskuses, Nuutrumi kodulehel.

KINO

K 11.03 kell 19 Kinoõhtu Käru rahvamajas- „Säärane mulk“ EST 2026. Piletid 6/5€ Noor Lydia, kes on ootamatult saanud kaks armuavaldust kahelt erinevalt noormehelt, sõidab maale heade sõprade juurde oma südames korda looma. Loodetud rahu asemel satub ta aga kirglike sündmuste keerisesse.

N 12.03 kell 19 Kinoõhtu Kädva seltsimajas- „Säärane mulk“ EST 2026. Piletid 6/5€.

R 13.03 kell 19 Kinoõhtu Oisu rahvamajas- „Säärane mulk“ EST 2026. Piletid 6/5€.

E 16.03 kell 18 Kinoõhtu Kabala rahvamajas- „Säärane mulk“ EST 2026. Piletid 6/5€.

T 17.03 kell 12 Kohtumine vähiravifond „Kingitud elu“ kaasasutaja ja juhataja Toivo Tänavsuuga Türi kultuurikeskuses. Näidatakse Maria Avdjuško loodud dokumentaalfilmi „Head inimesed“. Pärast filmi võimalus vestelda Toivo Tänavsuuga ning osta endale raamat „Arstitudengipäevik“. Sündmus on tasuta.

T 17.03 kell 19 Kinoõhtu Türi kultuurikeskuses- „Säärane mulk“ EST 2026. Piletid 6/5€.

R 27.03 kell 19 KINOKLUBI kokkusaamine Oisu rahvamajas- „Tagasi ühel päeval“ FRA 2025. Piletid 6/5€. Noor ja ambitsioonikas pea-kokk Cécile on jõudmas oma unistuse täitumiseni – avamas Pariisis oma esimest gurmeerestorani. Kuid just enne suurt avamist sunnib ootamatu perehäda teda naasma lapsepõlvekoju, väikesesse maa-kohta, kus aeg kulgeb teises rütmis ja mälestused ootavad ärkamist.

KONTSERT

N 5.03 kell 19 Naistepäeva kontsert-kohvikuõhtu Keila Kaunimate Aguliühenduse Vennaskonnaga Oisus. AVATUD KOHVIK. Sisepääs daamidele prii, häärradele 10 €. Arveldamine toimub sularahas.

N 12.03 kell 19 Jazzliit ja Türi Kultuurikeskus LIVE | Robert Jürjendal 60 / Weekend Guitar Trio. Robert Jürjendal – kitarr, elektroonika, Mart Soo – kitarr, elektroonika, Tõnis Leemets – kitarr, elektroonika. Piletid eelmüügist Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses 10€, samal päeval 12€.

L 21.03 kell 16 Abysskiss jazzkontsert (Prantsusmaa) Väätsa rah-vamajas. Piletid 10/7€ müügil Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses. Camille Maussion: soprani- ja tenorsaksofon, Pierre Tereygeol: baritonkitarr, vokaal Victor Auffray: eufoonium, flugabone, vokaal, Illya Amar: vibrafon.

P 29.03 kell 19 RÄNDPRASSING: Kaisa Ling ja Rene Paul ansamblist Kaisa Ling Thing Väätsa rahvamajas. Suurejooneline „Rändprassing“ on kevadine kontsertetenduste sari, mis toob väiksematesse paikadesse üle Eesti särtsu, huumorit ja head muusikat. See pole tavaline istun-pimedas-ja-plaksutan kontsert, vaid vahetu elamus, kus piir lava ja saali vahel hajub, kui artistid vahepeal otse rahva sekka astuvad. Kõlavad peamiselt Kaisa ja Rene enda lood nii Kaisa Ling Thingi plaatidelt kui sahtlipõhjust – muusika, mis paneb jala tatsuma ja noogutama pea. Piletid müügil Fientas: 25€, kontserdipäeval 30€.

E 30.03 kell 19 Kaunimate Aastate Vennaskonna kontsert „Minu südames Sa elad“ Türi kultuurikeskuses. Saabuval kevadel rõõmustab Kaunimate Aastate Vennaskond taas oma publikut, sedapuhku ainulaadse võimalusega meenutada helilooja Arne Oiti, kelle põhjatu laulusalv on kinkinud meile kõigile unustamatuid hetki. Vaid loetud korrad astuvad lavale Hannes Kalju-

järv, Andres Dvinjaninov, Jüri Lumiste, Toomas Lunge ja Indrek Kalda, et tuua publikuni Arne Oidi loomingu kullafond vaid vennaskonnale omasel moel - eredalt isikupäraselt ja särtsuvalt vaimukate vahe-palade saatel. Piletid: Täispilet 38€, õpilane/ tudeng/ pensionär 34 € müügil Piletilevis ja Türi kultuurikeskuses.

K 1.04 kell 13-14 Zuga Ühendatud Tantsijate etendus „Mis sul viga on?“ Türi kultuurikeskuses. Noortel on iga päev kuklas sõda, kliima, päevapoliitika, koolivahetus, vanemate lahutus ja nõme vanem vend. Sellest on juba küll. See on isegi rohkem kui küll. Aga ei, lisame veel tähelepanumajanduse, ekstreemseid seisukohti nõudvad algorütmid ja valeinfot levitavad botiarmeed. Miks siis, olles ise ka selle kõige-ga kursis, küsivad täiskasvanud noortelt ikka, et „Mis sul viga on?“.

Lavastajad, koreograafid ja etendajad: Tiina Mölder, Kärt Tõnisson, Helen Reitsnik, Ajjar Ausma, Päär Pärenson. Etendus on mõeldud gümnaasiumi noortele ja täiskasvanutele. Pilet hinnaga 13€ müügil Fientas.

MÄLUMÄNG

R 6.03 kell 19 Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängu seeriavõistlus Türi kultuurikeskuses.

N 12.03 kell 18 Mälumängu 41. hooaja V kokkusaamine Kabala rah-vamajas. Küsimused koostab Mati Roosmaa. Korraldajad: Kabala rahvamaja ning Kabala kultuuri- ja spordiselts. Info 523 7398.

K 19.03 kell 13 Mälumänguklubi Türi kultuurikeskuses. Pärast ajude ragistamist on külas arheoloog ja muinsuskaitsetegelane Ants Kraut. Info kriisasirli@gmail.com.

N 2.04 kell 19 Lõuna-Järvamaa lahtine mälumängu seeriavõistlus Türi kultuurikeskuses. Korraldaja: Ann Valang 5812 5952.

VARIA

R 6.03 kell 19 PÄRIMUS- JA VANADE SELTSKONNATANTSUDE ÕHTU rahvamuusikute pillimängu saatel Türi kultuurikeskuses. Tantsutuba veavad Airi Jakobson-Männik ja Merle Lättekivi. Võta kaasa tantsukingad või pastlad ning söödavat-joodavat ühisele suupistelauale. Soovi korral saad ürituse toetuseks rahaliselt panustada. Info ja küsimused: airijm@gmail.com, 5348 2550 või kivimerle@gmail.com.

K 11.03 kell 18-19.30 Ajalooõhtu Türi 100 Türi kultuurikeskuses. Külas on Klaudia Tiitsmaa, Heino Seljamaa.

L 14.03 kell 20 Tantsuõhtu Rivo Rehe bänd Väätsa rahvamajas. Pilet 15€. Info ja laudade broneerimine 5556 2601 (broneerimine vajalik).

T 17.03 kell 9-14 Noortekonverents „Homme algab täna 2.0“ Türi kultuurikeskuses. Oodatud on Järvamaa 9.-12. kl õpilased ja noored vanuses kuni 29 a, kes soovivad avardada silmaringi.

N 19.03 kell 18 Türi ühisingümnaasiumi PLAYBOX 2026 Türi kultuurikeskuses. Playbox on energiline ja loov kooliüritus, kus õpilased astuvad lavale, jäljendades tuntud muusikavideosid ning luues kaasahaaravaid etteasteid. Kutsutud on teisi gümnaasiume üle Eesti. Piletid on eelmüügis GateMe keskkonnas „PLAYBOX 2026“. Eelmüügis maksab pilet 4€ ning kohapeal 6€.

R 20.03 kell 16.30 Kevade tervitamine kultuurikeskuses. Kevad algab 16.46.

***kell 15** Türi naiskodukaitse pannkoogid ja Türi Pritsumeeste kevad-grill kultuurikeskuse ees.

***kell 18** Haldi ja Flamingo kontsert (tasuta).

K 25.03 kell 18-19.30 Ajalooõhtu Türi 100 Türi kultuurikeskuses. Külas on Helina Toater, Rainer Vilu ja Anneli Vilu.

N 26.03 kell 10 Retla-Kabala kooli teatripäev Oisu rahvamajas.

L 28.03 kell 20 Käru rahvamajas KERRO klubi 20.-30. stiilipidu, enda tulekust teada anda telefonil 5836 3602 või 5845 5346. Sisepääs klubiliikmetele 20€ ja külalistele 25€.

L 4.04 kell 12 Huumoripäev „MAAMEES MUIGAB 2026“ Väätsa rah-vamajas. Esinevad naljalembesed inimesed üle Eesti. Päeva juhib Päär Oja. Pääse 5€. Info esinejale: Ootame taas Väätsale esinema kõiki nalja ja naeru armastavaid inimesi. Mõelge välja, tuletage meelde ja vormige lavaküpseks kõik naljad, anekdoodid ja estraadi-kavad ja sõitke Väätsale. OSAVÕTUST PALUME TEATADA HILJEMALT 30.MÄRTSIKS. Teave 5556 2601, vaatsa.rahvamaja@tyri.ee.

T 7.04 ja K 8.04 kell 17 Maakondliku lauluvõistluse Laulukaar 2026 Türi valla laululaste piirkondlik eelvoor Türi kultuurikeskuses.

NÄITUSED

Kuni 27.03 Herald Eelma illustratsioonid ja ekliibrised Türi kultuurikeskuse galeriis.

Kuni 26.03 Türi kunstnike kevadeootusnäitus Türi kultuurikeskuse klaassaalis.

TÜRI RAAMATUKOGUS

Türi raamatukogus

Alates 1. märtsist näitustesarja “Kogukond kogub” näitus Salvo nukkudest.

6. märts kell 17 Aianduse ja mesinduse seltsi keraamikaringi näituse „Ootamatu rõõm“ avamine

13. märts kell 12 Eakate mälu treening

14. märts kell 12 Lastehommik „Sõnade mängumaa“

27. märts kell 12 Eakate mälu treening

6. märts-3. aprill Keraamikaringi tööde näitus „Ootamatu rõõm“

Kahala raamatukogus

7. märts kell 11 Lastehommik

Käru raamatukogus

21. märts kell 12 Lauamängu laupäevak

Oisu raamatukogus

19. märts kell 16 Raamatuklubis räägime Urve Tinnuri teostest

19. märts kell 17 Kohtumine kirjanik Urve Tinnuriga

Näitus: Ave Maria Tootsi kollektsioon „Minikingakesed“

VÄÄRIKATE ÜLIKOOL

N 26.03 kell 13 Väärikate ülikooli loengupäev Türi kultuurikeskuses. „Õnnetuste korral tuleb tegutseda nii, et hiljem ei peaks kahetsema.“ - Andrus Lehtmets (esmaabi koolitaja ja parameedik)

Võta kaasa oma tass ja 3€ (kohvipausi tarbeks).

SPORDISÜNDMUSED

MÄRTS

1.-15.03 Türi linn 100. Liigume viiel erineval viisil – kõndimise kilo-meetrite kogumine Türi vallas, Türi spordiklubide liit, tyrispordikool@gmail.com 501 1683

5.03 kell 15 Järvamaa TV10 OS II etapp Konesko Türi spordihoones, Leonhard Soom 509 6812

5.03 kell 18 Türi Sörk Konesko Türi spordihoone parklast, grupijuhid Martin Kaschan, Risto Kadalipp

7.03 kell 16 Esiliiga mäng IMsport Türi SK vs EMÜ Embach Konesko Türi spordihoones, Türi spordiklubide liit

7.03 kell 11 Vaimse tervise vitamiinikuur – kõnnipäev Türil Tolli metsa välijõusaali juures, Silvi Lukjanov 509 8453

12.03 kell 18 Türi Sörk Konesko Türi spordihoone parklast, grupijuhid Martin Kaschan, Risto Kadalipp

17.03 kell 17 Järvamaa talvise meistrivõistlused (60m, kuul, kõrgus, 60 tj, 600m) Konesko Türi spordihoones, Leonhard Soom 506 9812

19.03 kell 10 Estvarad Miniliiga poisid Väätsa tervisekompleksis, IMsport Ilmar Möttus ilmarmottus78@gmail.com

19.03 kell 18 Türi Sörk Konesko Türi spordihoone parklast, grupijuhid Martin Kaschan, Risto Kadalipp

20.03 kell 10 Estvarad Miniliiga tüdrukud Väätsa tervisekompleksis, IMsport Ilmar Möttus ilmarmottus78@gmail.com

21.03 kell 11 Kevadpealinna matk kevadesse Türil, Türi spordiklubide liit tyrispordiklubi@gmail.com

21.03 kell 10 Eesti meistrivõistlused maadluses Konesko Türi spordi-hoones, Järvamaa Matimehed

22.03 kell 10 Riigimeeste matk (distsants 20+ km) alguspunkt: Kabala laululava, kaitseliidu Türi malevkond, registreerimine veebis „Riigi-meeste matk“ (kuni 20.03.26)

24.03 kell 17 Türi lasteaia liikumispidu Konesko Türi spordihoones, Türi lasteade

26.03 kell 18 Türi Sörk Konesko Türi spordihoone parklast, grupijuhid Martin Kaschan, Risto Kadalipp

28.03 kell 11 Eesti meistrivõistlused võrkpallis N60+ ja M 65+ Konesko Türi spordihoones

APRILL

4.04 kell 6.30 Türi-Tori XVI kiirlaskumine Türitl Torile, MTÜ Aerumara-tonid, MTÜ Matkahunt https://tyritori.ee/

4.04 kell 11 Eesti meistrivõistlused võrkpallis N59+ ja M55+, Konesko Türi spordihoone

6.04-12.04 kell 00 Türi linn 100. Liigume viiel erineval viisil – sam-mude kogumine Türi vallas, Türi spordiklubide liit tyrispordikool@gmail.com 501 1683

VANA JA UUS

Türi aiamajanduse gümnaasiumi poisid on teinud pildistamise ajaks väikese pausi. Sel päeval, 3. veebruaril 1928. aastal toimus koolis poistele taktikalise õppuse päev. Juhendajaks oli kaitseliidu ohvitser, kes andis pildistamise ajaks oma vormimütsi koolipoisile ja ise pani pähe tema koolivormi mütsi. Õpetajatest oli kohal August Seitam (pildil keskel musta kaabuga). Kui tahtsid rahu, pidid valmistuma sõjaks...

FOTO: RENE VILJATI KOGUST

Nüüd on samas paigas nägus purskkaev ja pildistamise hetkel see isegi purskas vett, vaatamata talvistele ilmaoludele. FOTO: RENE VILJAT

Iga kodu väärib PUHAŠT VETT

Veepuhastusseadmete soetamine on abikõlblik tegevus

HAJAASUSTUSE PROGRAMM

Taotlusvoor
02.02.2026 - 02.04.2026

MIRIDON on abiks:

- Veeanalüüside teostamisel
- Filterseadmete valimisel
- Filterseadme paigaldamisel
- Survetõsteseadmete paigaldamisel

veetootlusseadmed

www.miridon.ee | tel. +372 526 8515 | miridon@miridon.ee

Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD LEPAPUID

MÜÜGIL 25-60cm

KASEBRIKETT

Tel. 51 66 305

UUED KODANIKUD

SAARA, TASO-TOOMAS

Palju õnne!

KoldeTuli

www.koldetuli.ee

Kütteklotsid (puisteruum) määrg	19 €/rm
Halupuu lepp 50 cm määrg	54 €/rm
Küttepinnud määrg (~2,5 rm/pakk)	55 €/pakk
Halupuu lepp 30 cm määrg	59 €/rm
Halupuu kask 50 cm määrg	59 €/rm
Halupuu kask 30 cm määrg	64 €/rm
Halupuu kask 30 cm kuiv	85 €/rm
Lepp 24L kohvris (al 12 kohvrst, e-poest)	3,72 €/kohver
Kask 24L kohvris (al 12 kohvrst, e-poest)	4,09 €/kohver

Nüüd ka e-pood, kus järel - ja osamakse võimalus !!!

Tel 516 0288 Türil

OTSIME FRANTSIISI-PARTNEREID ÜLE EESTI

Alustada saab lausa 0-investeeringuga.

Hea frantsiisipartner soovib tegeleda ettevõtlusega ja unistab enda söögikohast. Ta on valmis looma oma meeskonna ning juhib seda enda poolt parimat eeskuju andes. Ta soovib oma ettevõtet pidada frantsiisireeglite alusel.

Omalt poolt pakume valmis pizzeriat, mida saab kohe pidama hakata, et oma unistused ellu viia; ettevõtluse abi ja toetust; pitsade valmistamise ja teeninduskoolitust.

Heal frantsiisipartneril ei pea olema suur rahakott äri alustamiseks, vaid suur soov luua endale töökoht, lisaks lahke sõda ja loomus klientide teenindamiseks.

Kontakt:
marko@peetripizza.ee
www.peetripizza.ee

Puurkaevud

Maaküte

Veesüsteemid

Biopuhastid

Septikud

Mahutid

Puurvesi

PUURKAEVUD

KONTAKT
www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

ÕHKSOOJUSPUMPADE

MÜÜK

PAIGALDUS

HOOLDUS

KLIIMAPARTNER.EE **5184429**

Jäätiseauto

JÄÄTISEAUTO ON SINU VALLAS!

Külastusgraafik Türi vallas (IGA NELJAPÄEV):

16.00 – 17.25 Türi turg	18.55 – 19.15 Põllu 26, Särevere
17.35 – 17.55 Põllu 4, Väätsa	19.20 – 19.35 Taikse (rahvamaja lähedal)
18.05 – 18.20 Alliku tee 2, Türi-Alliku	19.45 – 20.05 Retla tee 1, Oisu
18.30 – 18.45 Mehaanika 6, Türi	20.15 – 20.35 Pärna 16, Kabala

Kvaliteetsed jäätised ja külmutatud tooted otse Sinu kodu lähedal!
www.jaatisearauto.ee

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3, 72213, Järvamaa Tel: 513 3385
E-post: teet.reier@tyri.ee
Tegevtoimetaja: Teet Reier
Korrektor: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja: Signe Tõõtsu

Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja: Türi Arengu Sihtasutus

Türi Rahvaleht tuleb iga kuu alguses kõikidesse Türi valla postkastidesse tasuta. Alates ilmumispäevast on leht loetav digitaalselt ka Türi valla kodulehel www.tyri.ee

Trükiarv on 5800 ja lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami vastu võtt toimetuses või e-posti teel teet.reier@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VILJAT

Tel 525 8325
reneviljat@gmail.com

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT TRANSPORDITEENUS

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee
www.speqagri.ee

Kogun kinniseid suitsupakke ja tuletikkude suveniirkomplekte 5394 1491

Eterniit, plekkprofiil katusetööd Puitfassaadide soojustamine ja viimistlus. Korterimaja trepikodade renoveerimine.
www.miltongrupp.ee 5352 9476

Ale talu müüb nisu ja otra. Koit Teder 515 3808

KOLMESTAR

- metsa- ja põllumaa ost
- kasvava metsa ost-müük
- metsamaterjali transport
- metsa ülestöötamine
- võsaraie ja kokkuvedu
- kallurveod, kopateenus
- metsatehnika treilerveod
- saematerjali müük
- küttepuude müük

Mäekalda tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond
kolmestar@kolmestar.ee • Tel 503 5585 • www.kolmestar.ee

ÜÜRILE ANDA TÜRIL NÜÜDISAEGNE KÕETAV LAOPIND

Alates 130 m² kuni 1500 m² koos laoriilute, elektritõstukite, kaamerate, signalisatsiooniga jm vajalikuga. Mugav ligipääs veokitele. Pakume kaupade hoiustamise laoteenust. Koos laopinnaga võimalus üürida ka kontoripinda

OÜ Kolmestar • Tel 501 5328

TÜRI100
SÜNNIPÄEVANÄDAL 28.06–4.07 2026

VESTLUSÕHTUTE SARI
TÜRI KULTUURIKESKUSE
KOHVIKUS

Kohtumiste
kolmapäevad

Kell
18–19.30

11. märtsil

KLAUDIA TIITSMAA

Ugala teatri näitleja

HEINO SELJAMAA

näitleja ja laulja

Vestlust juhib
Olev Kenk

25. märtsil

HELINA TOATER

kunstnik

RAINER VILU

Eesti Filharmoonia kammerkoori
kooriartist ja solist

ANNELI VILU

Hiina ja Skandinaavia
ekspert

Vestlust juhib
Arnika Tegelman

Heal lainel!

TASUTA

TÜRI100
SÜNNIPÄEVANÄDAL
28.06–4.07

2. juulil 2026
kell 20
TÜRI PÕHIKOOI HOOVIS

Piletid müügil
alates 13. veebruarist!

Heal lainel!

SÜNNIPÄEVAKONTSERT

**Kõlav
kingitus**

KRISTIINA POSKA
TALLINNA KAMMERORKESTER
ESTONIAN VOICES

Piletid 25 € Piletilevist ja Türi Kultuurikeskusest
Alates 21. märtsist on pilet hind 35 €

Käru vallutab taas kirklik Argentina tango: tippõpetaja Marilu Fischer naaseb Eestisse

19.–22. märtsini muutub Käru kooli saal taas tantsumekaks, kui aset leiab oodatud suur-sündmus „Käru tango“. Pärast eelmise aasta tohutut menu naaseb Kärusse maailmatasemel Argentina tango meister ja õpetaja Marilu Fischer.

Marilu Fischer külastas Eestit esimest korda 2025. aasta augustis ning sündmus osutus üle ootuste populaarseks. Toona tõi tangoekspress Kärusse kokku tantsuarmastajaid nii Tallinnast, Viljandist kui ka mujalt Eestist, luues alevikus tõelise lõunamaise atmosfääri.

Tänavu märtsis on tantsuhuvilistel taas haruldane võimalus õppida otse oma ala tipult siinsamas Kärus.

Selle aasta programmi teeb eriliseks täiesti uus algatus – korraldajad kutsuvad tantsupõrandale ka pere kõige nooremad. Toimub tasuta tangoõpetuse tund lastele Käru koolis 20.03, et tutvustada neile rütmilist tantsu, koostööd ja tantsurõõmu läbi mängulise tango.

• I grupp: Alustajad (kell 18.00–20.00) – Oodatud on kõik, kes soovivad teha oma esimesi samme või meenutada mullu õpitut.

• II grupp: Edasijõudnud (kell 20.00–22.00) – Süvendatud õpe neile, kes soovivad oma tehnikat ja väljendusoskust järgmisele tasemele viia.

„Eelmise aasta kogemus näitas, et tango ühendab inimesi ja toob piirkonda uut energiat. Meil on siiras rõõm tervitada Marilu Fischerit taas Kärus ja pakkuda seekord võimalust ka lastele.

Eelmisel aastal kartsime, et äkki inimesed ei julge tulla või me ei leia huvilisi. Aga alguses tuli kuus paari, teisel päeval oli 11 paari ja viimasel päeval juba peaaegu 20 paari. Ma loodan, et ka nüüd leiavad inimesed tee meieni. Marilu on väga andekas ja tore õpetaja – tema energia, elurõõm ja naeratus teevad kohe südame soojaks,“ sõnab sündmuse eestvedaja Aljona Suržikova Käru muuseumist.

• Aeg: 19.–22. märts 2026

• 20.03 TASUTA TUND lastele Käru koolis kell 10.30–12

• Koht: Käru kooli saal, Aia 20, Käru alevik, 79201, Türi vald,

• Hind: Varajase broneerija soodushind täiskasvanutele vaid 10 eurot osaleja kohta.

• Registreeri karumuseum@gmail.com 5569 3961

Projekti toetab Türi vald ja Eesti kultuurkapital

FOTOD: SERGEI TROFIMOV

